

KGZS, Kmetijsko gozdarski zavod Maribor

1. UVOD

Program dela s finančnim načrtom Kmetijsko gozdarskega zavoda Maribor (v nadaljevanju Zavod Maribor) za leto 2009 je najpomembnejši dokument, ki usmerja in narekuje poslovne odločitve javnega zavoda.

Zavod Maribor je javni zavod in sodi med posredne uporabnike državnega proračuna. Skupna značilnost vseh posrednih uporabnikov je, da opravljajo javne službe, za to pa sklepajo posebne pogodbe z organi ustanovitelja, v našem primeru s KGZS v Ljubljani. Ustanovitelj določa tudi cene storitev javnih služb. Zakon o javnih financah določa, da morajo vsi posredni uporabniki pripraviti finančne načrte, pri katerih izhajajo iz stroškov, saj sodijo med tiste organizacijske oblike, ki svojim proizvodom in storitvam ne določajo cene na osnovi ponudbe in povpraševanja. Javni zavodi imajo torej določen obseg stroškov, ki nastanejo pri izvajanju neke dejavnosti in to imenujemo predračun stroškov, ki je osnova priprave plana.

Pristop k izdelavi Programa s finančnim načrtom gradimo na osnovi realizacije rezultata v predhodnem letu in učinkih pričakovanih nalog ter ciljev, ki smo si jih za to leto zastavili. Obseg plana dela javnih služb izhaja iz smernic in predloga razdelitve finančnih sredstev na proračunski postavki 1317.

Ustanovitelj KGZS je v izhodiščih za izdelavo Programa dela s finančnim načrtom za leto 2009 ohranil enak obseg nalog javnega programa kot v letu 2008. Na finančnem delu pa je obseg prihodkov za izvajanje javnega programa Kmetijske svetovalne službe, Sadjarskega centra Maribor in Seleksijsko trsničarskega središča Ivanjковci nominalno znižal, primerjalno z letom 2008.

Na osnovi rezultatov tržnih prihodkov v letu 2008, ki jih pridobi javna služba za pokrivanje razlike njenega delovanja in ocene tržne pozicije in obsega storitev za leto 2009, ni mogoče realno pričakovati tako velikega prihodka za pokritje razlike med stroški delovanja javne službe in zagotovljenim javnim virom prihodkom. Tako finančni načrt za leto 2009 izkazuje razliko odhodkov nad prihodki.

Pri preračunavanju in pripravi finančnega načrta Zavoda Maribor so sodelovali vsi delavci, ki so tudi odgovorni za delovanje posameznih oddelkov oz. enot zavoda in sicer tako, da so pripravili predračune stroškov dejavnosti svojih enot.

Seštevek vseh enot pomeni letni finančni načrt Zavoda Maribor.

1. 1. Organiziranost Kmetijsko gozdarskega zavoda Maribor

V okviru KGZS – KGZ – zavoda MB delujejo naslednje organizacijske enote:

- Oddelek za kmetijsko svetovanje (24 zaposlenih),
- Sadjarski center Gačnik (5 zaposlenih),
- STS Ivanjkovci (4 zaposleni),
- Varstvo rastlin (2 zaposlena),
- Laboratoriji: semenski, za analizo vin in pedološki, ter laboratorij za kontrolo dozorelosti sadja (6 zaposlenih),
 - Enota za agrarno ekonomiko in urejanje kmetijskega prostora (5 zaposlenih),
 - Enota za dopolnilno izobraževanje podeželja (3 zaposleni)
 - Skupne službe (9 zaposlenih)

Organi zavoda Maribor so:

- Svet zavoda
- Direktor
- Strokovni kolegij

2 PROGRAM DELA JAVNIH SLUŽB

2. 1 Program dela kmetijske svetovalne službe, Oddelka Maribor, za leto 2009

Kratka predstavitev območja

Kmetijska svetovalna služba je razdeljena na terensko in specialistično službo. Sedež svetovalne službe je na Kmetijsko gozdarskem zavodu Maribor. Dislocirani enoti sta v Jakobskem dolu v Slovenskih goricah in v Račah na Dravskem polju.

Območje delovanja specialistične kmetijske svetovalne službe (poljedelstvo, zelenjadarstvo, ekološko kmetovanje, kmetijske gradnje in travništvo, ter varstvo rastlin) obsega celotno Podravje, specialistična služba za sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo, pa deluje še na celotnem območju celjske regije. Terenska kmetijska svetovalna služba je omejena na dvanajst občin, in sicer Mestno občino Maribor in občine Šentilj, Pesnica, Kungota, Selnica, Ruše, Lovrenc na Pohorju, Miklavž na Dravskem Polju, Duplek, Starše, Hoče-Slivnica in Rače-Fram.

Območje terenske svetovalne službe obsega 2500 kmetij. Kmetije so vključene v Program razvoja podeželja. Tem kmetijam terenska svetovalna služba pomaga pri pripravi subvencijskih vlog v času ko je objavljen razpis, zanje pripravlja tudi izhodišča za izdelavo investicijskih in poslovnih načrtov.

Območje delovanja terenske svetovalne službe je raznoliko, tako po konfiguraciji terena, kot tudi koncentraciji kmetijskih gospodarstev in pridelave. Območje je zaokroženo med državno mejo z Avstrijo na severu, Koroško regijo na zahodu, Dravsko polje zaključuje mejo na jugu, na vzhodu pa se območje konča v osrednjih Slovenskih goricah. Intenzivna pridelava poljščin, zelenjadnic in krme na njivah, pa tudi intenzivna živinoreja je na okoljsko najbolj občutljivem območju Dravskega polja. Zaščita podtalnice je ključna pri načrtovanju kmetovanja. Kmetije zmanjšujejo obremenitev površin z dušikom in se vključujejo v integrirano pridelavo, s tem pa lahko tudi slabšajo svoj ekonomski položaj. Najozje VVO območje omejuje pridelavo kmetijskih kultur z ekološkim načinom kmetovanja, na širšem VVO območju so zahteve integrirane pridelave, omejitve so tudi na najširšem vodovarstvenem območju. Intenzivna živinoreja in pridelava krme je na območju Dravske in Pesniške doline, v Slovenskih goricah pa le izjemoma. To območje je primerno za sonaravno rejo živali. Na vinogradniških legah so odlični pogoji za pridelavo vinske trte in sadja.

To spoznavajo tudi tuji investitorji in vlagajo v nakup zemljišč in obnove vinogradov. V območje z omejenimi možnostmi za kmetijsko pridelavo je opredeljeno pretežno območje Slovenskih goric, Pohorje in Kozjak. Pogoji kmetovanja na hribovskem in gorskem območju so omejeni na ekološko živinorejo, kjer se dohodek dopolnjuje z gozdarstvom in predelavo lesa. Tu se tudi največ kmetij ukvarja z dopolnilno dejavnostjo. Poudarek je na turistični dejavnosti in predelavi osnovnih surovin v

produkta z dodano vrednostjo. Turistična dejavnost je v razmahu tudi na vinorodnih območjih Slovenskih goric in na obronkih Pohorja.

Posebnost dela specialistične svetovalne službe je v izvajanju javnega programa na širokem območju več zavodov in omejitvi izvajanja nalog javnega programa z nejavnimi sredstvi na matičnem območju delovanja.

Območje delovanja dveh specialistov sadjarjev je SV Slovenija, natančneje UE Ormož, Gornja Radgona, Vitomarci, Ptuj, Lenart, Maribor; Obronki Pohorja, kot Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice; Šmarsko/Šentjurski okoliš s Kozjanskim, ki obsega Šmarje, Šentjur, Podčetrtek, Rogaško Slatino; Savinjska dolina z Žalcem, Celjem, Velenjem in Laškim; Zasavje s Hrastnikom in Trbovljami; ter Koroška regija; Radlje, Slovenj Gradec in Dravograd. Celotno svetovalno območje je usmerjeno v intenzivno pridelavo jabolk in hrušk, po obsegu je manj breskev in drugega koščičastega sadja, ter jagodičja. Svetovalno območje obsega preko 990 ha trajnih nasadov pri kmetih in 880 ha pri podjetjih. Svetovanje, informiranje in izobraževanje usmerja sadjarje v razvoj tehnologij z investicijami v celovito infrastrukturo, s poudarkom na protitočni mreži in obnovi sadovnjakov.

Specialistična služba za vinarstvo, vinogradništvo in razvoj podeželja dela v Vinorodni deželi Podravje, v vinorodnih okoliših Štajerska Slovenija in Prekmurje. Svetovanje v tehnologiji pridelave in predelave grozdja, pri obnovah vinogradov in investicijah obsega okrog 6.800 ha vinogradov. Svetovanje in izobraževanje zainteresiranih za pridelavo sadnega vina izvajamo na območju celotne Slovenije.

Naloga na področju poljedelstva, zelenjadarstva in splošnega ekološkega svetovanja, travništva s kmetijsko mehanizacijo in kmetijske gradnje, specialistična svetovalna služba opravlja naloge v Podravju v UO: Maribor, Pesnica, Ruše, Ptuj, Lenart, Ormož, Slovenska Bistrica in Radlje ob Dravi. Območje obsega okrog 43.000 ha njivskih površin, ki so v lasti kmetov ali z njimi upravlja Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov in so kmetijskim gospodarstvom oddana v najem. Na območjih, ki so opremljena z namakalnimi sistemi, se intenzivno pospešuje pridelava zelenjadnic.

Specialistično svetovanje s področja zdravstvenega varstva rastlin obsega območje severovzhodne Slovenije in obsega svetovanje s področja varstva sadnega drevja in vinske trte, poljščin, zelenjave in okrasnih rastlin. Delo vključuje tudi naloge opazovalno napovedovalne službe.

Dejavnost opazovalno napovedovalne službe: spremljanje in opazovanje razvoja škodljivih organizmov na sadnem drevju, na vinski trti in na poljščinah ter določanje optimalnih rokov zatiranja; evidentiranje izbruhov, napovedovanje razvoja in povečanega pojava škodljivih organizmov na podlagi opazovanj in izmerjenih podatkov; spremljanje pojava in evidentiranje karantenskih in gospodarsko pomembnih bolezni in škodljivcev; zagotavljanje meteoroloških, biotičnih podatkov za namene opazovanja in napovedovanja pojava škodljivih organizmov ter sodelovanje pri uvajanju informacijskega sistema, opravljanje osnovne terenske in laboratorijske diagnostike škodljivih organizmov; obveščanje in poročanje; svetovanje in izobraževanje imetnikov v zvezi z izvajanjem dejavnosti zdravstvenega varstva rastlin; izvajanje bioloških preizkušanj kemičnih sredstev (uradna biološka preizkušanja fitofarmaceutskih sredstev (FFS), predpreizkušanja FFS in demonstracijski poskusi) proti škodljivcem in plevelom.

Oddelek za kmetijsko svetovanje

Cilji dela in opis ukrepov po posameznih projektnih nalogah

Kmetijska svetovalna služba ima predvsem na območju SV Slovenije, na posameznih področjih pa tudi na območju cele države, pomembno vlogo pri razvoju podeželja. Kmetijska svetovalna služba je najpomembnejša strokovna pomoč pri razvoju slovenskega kmetijstva in podeželja. Svetovalna služba je nosilka izvajanja nacionalne in skupne evropske kmetijske politike.

Naloga so vezane na poznavanje evropske kmetijske zakonodaje in uveljavljanje vseh predpisov v kmetijski pridelavi. Navzkrižna skladnost predpisov, ki se mora izvajati na vseh kmetijskih gospodarstvih, obsega pomemben del svetovanja. Program razvoja podeželja je temeljni dokument, ki okvirja naloge svetovanja, povezane s finančnimi učinki na kmetijah. Za razvoj so nujne investicije, s subvencijami pa ohranjamo kmetijsko dejavnost tudi na manj ugodnih območjih za pridelavo in na srednje velikih in malih kmetijah, ki bi sicer iz ekonomskih razlogov kmetovanje že opustile. Izziv bo v izvajanju tistega dela programa razvoja podeželja, ki pospešuje razvoj nekmetijske dejavnosti na podeželju.

Posebno skrb in pomen dajemo uvajanju tehnologij, ki so usmerjene v varovanje okolja in upoštevanje zahtev za neoporečno pitno vodo. Še vedno smo v fazi uvajanja ekološkega kmetovanja na tržno usmerjenih kmetijah. Tako bo del programa obsegal tudi aplikativne raziskave in preizkušanja, rezultate pa bo mogoče selektivno prenesti v uporabo na kmetije z ekološko ali integrirano pridelavo. V načrtu dela kmetijskih svetovalcev v prihodnjem letu je poudarjeno usmerjeno informiranje in iskanje rešitev za zmanjšanje negativnih posledic v kmetijstvu zaradi klimatskih sprememb.

Program dela po projektnih nalogah

1. Izvajanje tehnoloških ukrepov za dvig konkurenčne sposobnosti kmetij

Delo temelji na tehnološkem in gospodarskem svetovanju, in to kmetijam, ki jim kmetijstvo predstavlja osnovni in najpomembnejši vir dohodka. Po obsegu potrebnih ur za izvedbo programa, je ta naloga najpomembnejša. Delo na tej nalogi v celoti opravljajo vsi specialisti (12), le v manjšem deležu tudi terenska svetovalna služba. Poudarjeno je svetovanje v zvezi s tehnološkim, gospodarskim, okoljevarstvenim področjem opravljanja kmetijske dejavnosti, ki daje poseben pomen sonaravnemu in ekološkemu načinu kmetovanja, varovanju podtalnice in upoštevanju klimatskih sprememb. V okviru te naloge je načrtovano informiranje o davčni zakonodaji, vodenju knjigovodstva in svetovanje za uspešno izpolnjevanje pogojev navzkrižne skladnosti predpisov. Med ukrepe za pospeševanje konkurenčnosti kmetij sodi celotno delo opazovalno napovedovalne službe ter prikazi tehnologij in poskusov. Načrtovano je tudi sodelovanje z znanstvenimi, raziskovalnimi, strokovnimi in izobraževalnimi institucijami. V nalogo uvrščamo svetovanje in pomoč pri izdelavi svetovalnih orodij, razvojnih načrtov, predvsem tehnološke projekte za novogradnje oz. adaptacije kmetijskih objektov. Izobraževanje kmetijskih svetovalcev in kmetov bo usmerjeno v tehnološke novosti in učinkovito gospodarjenje na kmetijah. V nalogo so vključene aktivnosti za odpravo posledic podnebnih sprememb. V izobraževanju bomo izpostavili izvajanje preventivnih ukrepov pred naravnimi nesrečami v kmetijstvu, pomen zavarovanja v kmetijstvu, upoštevanje ukrepov za zmanjšanje tveganja tudi z učinkovito rabo vode. Načrtovane blažitve podnebnih sprememb bomo izvedli z ukrepi svetovanja pri obdelavi tal z ohranjanjem organskega ogljika, s svetovanjem ohranjanja in gospodarjenja na trajnem travinju ter vzpodbujali podnebju primerno gospodarjenje z gozdovi.

Za učinkovito delo na prvi nalogi bomo potrebovali 46,4% časa in za navzkrižno skladnost 12,8% časa od vseh ur načrtovanih za prvo nalogo.

2. Spodbujanje pridobivanja dopolnilnega in dodatnega dohodka

Delo v tej nalogi načrtujeta svetovalki za dopolnilne dejavnosti in delo s kmečko družino in specialisti, ki v svetovanje novih tehnologij pridelave kmetijskih kultur umeščajo tudi predelavo pridelkov. Izobraževanje nosilcev dopolnilne dejavnosti obsega tako individualno svetovanje iz dejavnosti kmetije, socialno tematiko, aktualno zakonodajo s področja pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja, davčno zakonodajo na področju pridobivanja dopolnilnega in dodatnega dohodka na kmetijah oz. na podeželju, kot tudi navzkrižno skladnost predpisov. Večja pozornost bo namenjena svetovanju in pomoči pri vodenju knjigovodstva na kmetijah. Intenzivno se bodo izdelovale smernice dobre higijenske prakse za predelavo živil rastlinskega in živalskega izvora.

Za drugo nalogo smo namenili 6,5 odstotka časa, ter 20,8 % za navzkrižno skladnost od ur načrtovanih za drugo nalogo.

3. Izvajanje ukrepov kmetijske politike

V letu 2009 se bo v okviru te naloge izvajalo pet podnalog:

1. Informiranje, svetovanje, izobraževanje in pomoč pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike
2. Izobraževanje za potrebe kmetijsko okoljskih ukrepov
3. Svetovanje in pomoč pri izpolnjevanju zbirnih vlog in ostalih zahtevkov ter organizacija in izvedba elektronskega izpolnjevanja vlog
4. Informiranje, svetovanje in pomoč pri investicijskem načrtovanju razvoja kmetij
5. Sistem FADN knjigovodstva

1. Podnaloga: Informiranje, svetovanje, izobraževanje in pomoč pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike

Posredovanje informacij in svetovanje s pomočjo predstavitev in diskusij ter osebnim svetovanjem je namenjeno kmetijskim gospodarstvom z osnovno kmetijsko dejavnostjo in kmetijam z dopolnilno dejavnostjo. Ukrepi so uokvirjeni v 1. steber kmetijske politike s plačilnimi pravicami in neposrednimi plačili. V prvo podnalogo uvrščamo tudi ukrepe 2. osi Programa razvoja podeželja 2007-2013. Velik poudarek je na osebnem svetovanju, saj je mogoče občutljivo tematiko povezano z denarnimi sredstvi obravnavati le individualno. Poudarek je tudi na svetovanju ukrepov kmetijske politike na področju naravnih nesreč. V okviru prve podnaloge smo načrtovali tudi obisk kmetij na željo kmeta v zvezi z izpolnjevanjem zahtev navzkrižne skladnosti predpisov in zbiranje določenih podatkov za potrebe statistike.

2. Podnaloge: Izobraževanje za potrebe kmetijsko okoljskih ukrepov (ukrepov SKOP/ KOP)

Izobraževanje v okviru te naloge je namenjeno vsem vključenim in tistim, ki se odločajo za morebitni vstop v KOP program, v podukrep ekološko kmetijstvo.

Z odobreno vsebino predavanj želimo pripomoči k boljšemu znanju in večjemu razumevanju občutljivega odnosa med kmetijsko pridelavo in okoljem. Svetovalci in pridelovalci želimo ohraniti pestrost rastlinskih in živalskih vrst v naravi, želimo ohraniti dobro stanje pitne vode, tam kjer je in izboljšati stanje podtalnice, kjer je to potrebno. Cilj je v prilagojeni sodobni tehnologiji pridelave varne hrane. S poudarkom na sonaravnem, integriranem in ekološkem načinu kmetovanja bomo posredovali znanja za večjo ekonomsko učinkovitost kmetij ob hkratnem varovanju okolja.

3. Podnaloge: Svetovanje in pomoč pri izpolnjevanju zbirnih vlog in ostalih zahtevkov ter organizacija in izvedba elektronskega izpolnjevanja vlog

Pomoč in svetovanje pri pripravi Zbirnih vlog za neposredna in izravnalna plačila, ter za plačila za kmetijsko okoljske ukrepe nosilcem kmetijskih gospodarstev bo teklo v razpisnem obdobju. Nalogo bo opravilo deset kmetijskih svetovalcev terenske svetovalne službe, vključno s svetovalkama za delo s kmečko družino in dopolnilne dejavnosti. Elektronski vnos bo opravljen hkrati s pripravo vloge. Razpisani zahtevki za posebno premijo za bike in vole ter zahtevki za ekstenzivno rejo ženskih živali se bodo pripravljali v okviru terenske službe. Organizacija dela v času subvencijske kampanje bo potekala po ustaljenem redu predhodnega naročanja vlagateljev in elektronskem pošiljanju vlog. Kvalitetno opravljena naloga zahteva tudi temeljito izobraževanje svetovalcev, izvajalcev te naloge, v smislu popolnega poznavanja vseh uredb, na katerih temeljijo izplačila neposrednih, izravnalnih in okoljskih plačil.

4. Podnaloge: Informiranje, svetovanje in pomoč pri investicijskem načrtovanju razvoja kmetij

Osnovna zahteva pri tej pod nalogi je informiranje in svetovanje bodočim investitorjem o usmeritvi kmetijske politike, o možnostih pridobitve sredstev in izpolnjevanju obveznosti, ki izhajajo iz sklenjenih pogodb o sofinanciranju za različne ukrepe iz prve in tretje osi Programa razvoja podeželja. Pomagali bomo pri pripravi poslovnih načrtov, vlog, zahtevkov za kandidiranje na ukrepe PRP in drugih proračunskih postavk. V okviru vseh ukrepov je predvideno tudi svetovanje za navzkrižno skladnost.

5. Sistem FADN knjigovodstva

Zagotoviti želimo čimbolj popoln in reprezentativen vzorec EU poročevalskih kmetij po sistemu FADN. V načrtovanem obsegu ur bomo zainteresiranim posredovali vse potrebne informacije in vse novosti v zvezi z vodenjem knjigovodstva, spremljali njihovo aktivnost pri posredovanju podatkov v obdelavo in nudili pomoč pri interpretaciji rezultatov.

Za izvedbo celotne tretje naloge smo načrtovali 40,7 % časa, za delo na navzkrižni skladnosti predpisov pa 19,1 % od časa namenjenega tretji nalogi.

4. Združevanje in povezovanje na podeželju

V okviru te naloge se vključujemo v organiziranje in pomoč pri delovanju različnih oblik povezovanja kmetov in drugih prebivalcev na podeželju.

Naloge so usmerjene v delovanje društev kmečkih žena, vinogradniških društev, združenja kmetov za ekološko kmetovanje, živinorejskih društev, sadjarskih društev in društva pridelovalcev vrtnin. Pomembno bo tudi delo z nekmečkim prebivalstvom na podeželju. Specialist za razvoj podeželja se vključuje z informiranjem podeželskega prebivalstva o različnih ukrepih razvojnih politik, s ciljem doseči čim bolj enotno delovanje zainteresirane skupine. Načrtujemo sodelovanje z institucijami in organi s področja regionalnega razvoja in lokalne samouprave pri delovanju in vzpostavitvi struktur za razvoj podeželja. Načrtujemo močnejšo aktivnost pri informiranju podeželskega prebivalstva o ukrepu Obnova in razvoj vasi in Ohranjanje dediščine podeželja, v okviru 3. osi PRP. Aktivno bomo sodelovali v LEADER projektih.

Za nalogo smo planirali 2,9 % časa, za navzkrižno skladnost 0,4 %, od ur namenjenih četrti nalogi.

Drugi projekti in aktivnosti

V okvir te naloge uvrščamo posebne projektne naloge, ki so pomembne za pridelovalce, kot so posebni tečajji, za izvajanje katerih imamo pooblastila, preverjanje kakovosti vina po ZOV. Sem uvrščamo druge čezmejne projekte, ki jih prijavljamo s ciljem, da s potrebnimi instrumenti opremimo podeželje in izboljšamo kakovost posredovanih informacij pridelovalcem varne hrane. S pridobljenimi sredstvi omogočimo kmetijski svetovalni službi izvajanje javnega programa. Za nalogo načrtujemo 3,5 % časa.

Izvajalci programa:

Vodja Oddelka za kmetijsko svetovanje: 1

Svetovalci specialisti: 12

Terenski kmetijski svetovalci: 8

Svetovalki za delo s kmečko družino in dopolnilne dejavnosti: 2

2.2 SADJARSKI CENTER MARIBOR

V skladu z večletnim programom dela in navodili za pripravo programov smo delo centra razdelili na naloge.

Naloge Sadjarskega centra Maribor so:

1. Oskrba drevesničarjev s kakovostnim izhodiščnim materialom
2. Sodelovanje v procesu preskušanja novih sort in podlag
3. Preverjanje, soustvarjanje in uvajanje novih okolju in potrošnikom prijaznih tehnologij pridelovanja sadja
4. Sodelovanje pri ohranjanju senožetnih sadovnjakov in razvoju možnosti za sajenje novih tovrstnih sadovnjakov
5. Sadjarski center Maribor – strokovno in izobraževalno središče za domače in tuje sadjarje
6. Upravljanje centra in vzdrževanje objekta

Program dela in ocena stroškov po nalogah:

1. Oskrba drevesničarjev s kakovostnim izhodiščnim materialom

Dolgoročni cilji:

- oskrba domačih drevesnic z brezvirusnimi cepiči sort jablan in hrušk za tržno pridelavo, ki jih je v skladu z možnostmi dovoljeno pridelati v domačem matičnem nasadu
- oskrba domačih drevesnic s C.A.C. cepiči sort jablan in hrušk za obnovo senožetnih sadovnjakov in ljubiteljsko sadjarsko pridelavo
- oskrba domačih drevesnic z izhodiščnimi podlagami za sajenje novih zarodišč z doma pridelanimi izhodiščnimi podlagami za jablano in s posredovanjem nakupa ustreznih podlag na skupnem in svetovnem trgu
- prodaja tržnih viškov doma pridelanega izhodiščnega materiala za drevesničarstvo na skupnem evropskem in tujih trgih

Letni cilj:

- v letu 2009 pridelati skupaj vsaj 350.000 cepičev jablan kategorije osnovni II
- prodati domačim drevesničarjem vsaj 200.000 cepičev jablan kategorije osnovni II
- prodati domačim drevesničarjem 50.000 cepičev jablan kategorije CAC
- v matičnem zarodišču pridelati vsaj 35.000 podlag jablan kategorije osnovni II in jih vsaj 20.000 prodati kot osnovne II in 15.000 kot certificirane
- prodati tujim drevesničarjem del tržnih viškov – ocena potenciala cca 150.000 cepičev jablan kategorije osnovni II in 50.000 cepičev jablan kategorije CAC
- obnoviti in dopolniti računalniško opremo za vodenje evidenc in tisk etiket
- delno financirati (do 1/3 vrednosti) mulčer za vzdrževanje travišča (zamenjava dotrajanega mulčerja Perfect z novim)
- izvesti zemeljska pripravljalna dela za sajenje novih matičnih dreves (drenažiranje dela zemljišča in prekop pasov za sajenje)

PROGRAM DELA ZA LETO 2009

- nabaviti in posaditi 400 novih matičnih dreves sort Zlati delišes Reinders, Granny Smith in Decosta
- nabaviti stroj za polavtomatsko vezanje cepičev in podlag v snope
- nabaviti hladilni kontejner za ohlajanje cepičev pred razlitanjem za matični nasad Selo.

Za nemoteno in kakovostno vodenje vseh potrebnih evidenc, poslovno korespondenco... potrebujemo nov osebni računalnik normalnih pisarniških kapacitet. Za nakup načrtujemo 500,00 €. Za vzdrževanje matičnega nasada bomo morali v letu 2009 nabaviti nov mulčer za travišče. Ker ga uporabljamo tudi v introdukcijskih in poskusnih nasadih, bomo iz programa oskrbe drevesničarjev s kakovostnim izhodiščnim materialom zagotovili 1/3 potrebnih sredstev – 2.500,00 €. Za potrebe načrtovanega sajenja bomo morali izvesti drenažiranje dela zemljišča, nato pripraviti pasove za sajenje in v aprilu 2009 tudi posaditi matična drevesa. Za vse opisano bomo skupaj potrebovali 7.000,00 €. Za kakovostno razlitanje poletnih cepičev in nato njihov transport v ohlajenem stanju (to sta nujno potrebni tehnološki zahtevi za visoko kakovosten izhodiščni material) je na dislocirani lokaciji matičnega nasada Selo nujno postaviti manjši kontejner s hladilno napravo. Načrtujemo, da bomo za nabavo porabili 2.000,00 €. Sodobni standardi priprave cepičev in podlag ter seveda tudi profesionalni videz visoko kakovostnega izhodiščnega materiala zahtevata tudi kakovostno pakiranje v snope. Sedanji način ročnega vezanja zagotovo ni več primeren. Za ta namen načrtujemo nabavo polavtomatskega vezalnega stroja za snope cepičev in podlag s pp trakom. Ocenjujemo, da bomo za nabavo potrebovali 1.500,00 €.

STROŠKOVNIK NALOGE: OSKRBA DREVESNIČARJEV S KAKOVOSTNIM IZHODIŠČNIM MATERIALOM

	Ure	Vrednost ure	Skupaj vrednost	Financirano iz proračuna	Financirano iz lastnih sredstev
Delo stalno zaposlenih	1945	13,3	25.869,-	25.869,-	
Delo najete delovne sile	1000	6,0	6.000,-	0	6.000,-
Materialni stroški			12.600,-	0	12.600,-
Investicije			13.500,-	10.500,-	3.000,-
Skupaj			57.969,-	36.369,-	21.600,-

Specifikacija materialnih stroškov in investicij.

Materialni stroški:

- pripravki za varstvo rastlin 1.400,-
- mineralna gnojila 440,-
- materiali za pripravo in pakiranje cepičev in podlag 900,-
- stroški mehanizacije in transporta 1.500,-
- stroški usluge vzdrževanja zarodišča 6.800,-
- stroški nadzora 1.500,-
- stroški za najem zemljišča 100,-

Investicije:

- nakup računalniške opreme 500,-
- nakup mulčerja (1/3 vrednosti) 2.500,-
- izvedba drenaže in priprava pasov za sajenje 2.000,-
- nakup in sajenje matičnih dreves 5.000,-
- nakup hladilnega kontejnerja 2.000,-
- nakup stroja za vezanje snopov s trakom 1.500,-

2. Sodelovanje v procesu preskušanja novih sort in podlag

Dolgoročni cilji:

- nadaljevanje sodelovanja v strokovni nalogi »Posebno preskušanje sort in podlag« sadnih rastlin
- intenziviranje dela s perspektivnimi sadnimi vrstami
- dokončna uveljavitev dvofaznega preskušanja sort in podlag, kot modela
- za uspešno uvajanje novih sadnih vrst in sort v slovensko sadjarstvo
- vključitev preskušanja podlag v drugo fazo introdukcije

Letni cilji:

- v letu 2009 nadaljevati s spremljanjem sort jabolk v posebnem preskušanju sort II
- izvesti nabavo in montažo protitočne mreže v sadovnjakih posajenih v letu 2008 za posebno preskušanje sort II (primerjava perspektivnih na škrlup odpornih sort primernih za ekološki način gojenja – 11 sort odbranih v introdukciji I , 700 sadik skupaj) in primerjave podlag pri jablani (posebno preskušanje sort I – 13 podlag, tri sorte, po 20 dreves na kombinacijo skupaj 780 dreves)
- delno financirati (do 1/3 vrednosti) mulčer za vzdrževanje travišča (zamenjava dotrajanega mulčerja Perfect z novim)
- oskrbovati poskus s podlagami češnje – posebno preskušanje I
- oskrbovati poskus s sortami češenj – posebno preskušanje sort II
- nabaviti lažji specializirani sadjarski traktor.

V letu 2009 bomo po programu posebnega preskušanja sort II nadaljevali s fenološkimi (brstenje, začetek, vrh in konec cvetenja, T- stadij) in pomološkimi opazovanji (masa pridelka, velikost plodov, obarvanost plodov, zrelostni parametri plodov za določanje obiralnega okna – trdota plodov, vsebnost suhe snovi, škrobni index in vsebnost kislin) na sortah, ki jih bodo domači sadjarji začeli uvajati v pridelavo že čez nekaj let (predvidoma intenzivneje med leti 2010 in 2015). Razen nekaj novih klonov pri sortah Gala (Brookfield in Schniga), Braeburn (Marririred, Joburn) in Fuji (Kiku, Raku- raku, Beni-Shogun) bodo zanimive predvsem izkušnje s sortami Coudle (Cameo), Nicogreen (Greenstar), Nicoter (Kanzi), Milwa (Diwa Junami), LaFlamboyante (Mairac), Dalinbel, Civni (Rubens), ki vse sodijo v najožji izbor perspektivnih sort. Na podlagi do sedaj zbranih informacij bomo intenzivirali opazovanja ob začetku polne rodnosti.

Vse v program posebnega preskušanja II vključene sorte sodijo v najožji izbor v strokovni literaturi najpogosteje omenjanih novih sort jabolk v Evropi in nekatere od njih (novi kloni Gale, Braeburna, Fuji-ja, Coudle, Kanzi) pa so pomembne povsod po svetu. V najbolj razvitih sadjarskih področjih so se že začele uveljavljati v pridelavi. Ker narava preskušanja v II fazi zahteva predvsem preverjanje t. i. tehnoloških lastnosti (stabilnost rodnosti, odziv na različne postopke redčenja, gojitvene ukrepe – gostoto sajenja, rez, gojitveno obliko), ki se lahko uspešno preverjajo le v polni rodnosti in več let zapored je potrebno tovrstna opazovanja izvajati predvsem od 3 do 7 leta, kar pomeni vsaj še štiri zaporedna leta (2008 – 2011).

Dosedanji rezultati (natančnejša fenološka in pomološka opazovanja v letih 2007 in 2008) so pokazala, da se vse izbrane sorte ugodno odzivajo na ekološke pogoje v Sloveniji in dajejo plodove odlične kakovosti. To so potrdila tudi prva obsežnejša testiranja teh sort na stroju Pimprinelle. Naloga se izvaja na parcelah št. 501/2; 501/1 in 516/2 KO Gačnik na skupni površini cca 0,7 ha.

V programu posebnega preskušanja sort II smo v letu 2008 izvedli sajenje sortnega nasada z v procesu posebnega preskušanja sort I - odbranih najzanimivejših na škrlup odpornih sort. Iz posebnega preskušanja I smo odbrali sorte: Enterprise, Gold Rush, Ecolette, Produkta, Ariwa, Harmonie, Santana in Initial. Tem smo dodali še sorto Topaz (kot standard v EKO nasadih ter Colino kot zgodnjo obetavno sorto ter Dalinbel. Skupno število posajenih sadik je 700. Nasad bo služil proučevanju proizvodnih potencialov teh sort in oblikovanju priporočil za gojenje teh sort v ekoloških sadovnjakih. Med te prav gotovo sodijo preverjanja alternativnih metod redčenja cvetov in plodičev, vzdrževanja pasov pod drevesi, gnojenja z ekološko dovoljenimi gnojili ... Večje količine pridelanih plodov v polni rodnosti (po cca 500 kg na sorto) bodo omogočale preverjanje lastnosti plodov v predelavi, preverjanje skladiščne sposobnosti, degustacije, razstave in promocije sort na tržišču. Vse

to bo nujno potrebno, če želimo sortiment ekološko pridelanih jabolk prilagoditi daljši sezoni prodaje, različnim okusom kupcev in pričakovanjem trgovcem s sadjem.

Izvedli smo tudi posaditev obsežnejšega poskusa primerjave novih obetavnih jablanovih podlag – posebno preskušanje sort I (odpornost na bakterijski hrušev ožig) s sadikami, ki smo jih v letih 2006 in 2007 pripravili sami. Izbrali smo podlage, ki so v poskusih na drugih evropskih poskusnih postajah že pokazale zanimive lastnosti (šibkost, rodnost, odpornost). Pri nas podlag »češke serije«: JTE-E, JTE-G, JTE-H; najobetavnějšíh poljskih podlag Last minute (P 22) in Lizzy (P 16); »nemške serije« suporter 1 do 4; na bakterijski hrušev ožig odpornih ameriških podlag CG-3 in CG-6, do sedaj še nihče ni preskušal. Poskus smo zasnovali skupaj s Kmetijskim inštitutom Slovenije in ga tudi posadili na obeh lokacijah. Na lokaciji v Gačniku smo skupaj posadili 780 dreves in na njih bomo v prihodnjih 5 – 7 letih spremljali vse parametre rasti in rodnosti v skladu z mednarodno uveljavljenimi standardi v poskusih preverjanja podlag za jablo (Protokol poskusa na vpogled v SC Mb).

Nad obema posajenima nasadoma načrtujemo v začetku leta 2009 namestiti protitočno mrežo (na že postavljeno oporno konstrukcijo). Naloga se izvaja na parcelah št. 524/1 in 501/1 KO Gačnik na skupni površini cca 0,4 ha (odporne sorte) in na parcelah št. 516/1; 501/3; 501/4 KO Gačnik na skupni površini cca 0,4ha (podlage). Za opisano bomo potrebovali 5.400,00 € investicijskih sredstev. Za vzdrževanje travišča v nasadih bomo nabavili mulčer in tako nadomestili starega, ki je povsem iztrošen. Ker bo za to nalogo samo za 1/3 izkoriščen, bomo tudi tako financirali njegov nakup. Za tretjino nakupnih stroškov načrtujemo 2.500,00 €.

V letu 2009 bomo nadaljevali z predvidenimi opazovanji in meritvami v nasadu češenj. Za oba poskusa (poskus s podlagami češenj in poskus z različnimi gostotami sajenja češenj) sta bila izdelana protokola opazovanj, ki sta na voljo v SC Mb. Ker oba poskusa v enakem obsegu in po istem protokolu opravljajo tudi kolegi na več poskusnih postajah v srednji Evropi je še posebno pomembno, da se natančno držimo vseh predvidenih meritev parametrov rasti in rodnosti. Seveda morajo biti mlada drevesa deležna prav posebne nege.

Naloga se izvaja na parcelah 528/1; 515 KO Gačnik na skupni površini cca 0,3ha.

Za oskrbo matičnih in poskusnih nasadov (skupna bruto površina 12 ha na dveh lokacijah) imamo sedaj na razpolago traktor New Holland, ki za nekatera dela ni najprimernejši (predvsem škropljenje v neugodnih vremenskih razmerah). Zaradi relativno velike mase in standardnih gum je na nagnjenih zemljiščih (povprečni nagib naših nasadov je 20 %) ob večji razmočenosti skoraj neuporaben za izvedbo škropljenj. V vremenskih situacijah, ki so v zadnjem času pogoste (intenzivne obilne padavine – nalivi) imamo z izvedbo škropljenj v optimalnem času vse več težav. Spremenjene strategije varstva nasadov in uvajanje novih ekoloških pripravkov za varstvo nasadov pogosto zahtevajo škropljenja, ki so izvedena le nekaj ur po padavinah in to zahteva tudi drugačen traktor – lažji, okretnější in z gumami, ki minimalno tlačijo teren. Tudi izvedba tehnologije vzdrževanja pasov pod drevesi brez plevelov, vendar tudi brez uporabe herbicidov, zahteva tovrsten traktor – stroj za mehansko oskrbo pasov je možno uspešno namestiti le na sprednjo hidravliko, kipa je naš obstoječi traktor nima. Drug razlog za nabavo dodatnega traktorja pa so občasne delovne konice, ko bi za nemoten in kakovosten potek del nujno potrebovali še drug traktor. Njegove karakteristike so prilagojene potrebam (majhna masa, manjša moč, primerno ogumljenje). Tudi nabavna cena takega traktorja ni pretirano visoka.

PROGRAM DELA ZA LETO 2009

STROŠKOVNIK NALOGE: SODELOVANJE V PROCESU POSEBNEGA PRESKUŠANJA SORT IN PODLAG

	Ure	Vrednost ure	Skupaj vrednost	Financirano iz proračuna	Financirano iz lastnih sredstev
Delo stalno zaposlenih	5.000	13,3	66.500,-	66.500,-	0
Delo najete delovne sile	2.500	6,0	15.000,-	0	15.000,-
Materialni stroški			27.513,-	14.113,-	13.400,-
Investicije			32.900,-	30.400,-	2.500,-
Skupaj			141.913,-	111.013,-	30.900,-

Specifikacija materialnih stroškov in investicij.

Materialni stroški:

- pripravki za varstvo rastlin 4.200,-
- mineralna gnojila 1.200,-
- materiali za vzdrževanje opore, mreže, namakanja 2.500,-
- stroški mehanizacije in transporta 9.000,-
- stroški za najemnine zemljišč 2.000,-
- stroški najema stroja za dol. zrelosti 6.500,-
- delovna zaščita 1.500,-
- orodja in pripomočki 1.000,-

Investicije:

- mreža za nasad 2.900,-
- mreža za nasad 2.500,-
- mulčer za travnišče (1/3 vrednosti) 2.500,-
- specializirani sadjarski traktor 25.000,-

3. Preverjanje, soustvarjanje in uvajanje novih, okolju in potrošnikom prijaznih tehnologij pridelovanja sadja

Dolgoročni cilji:

- nadaljevanje razvoja tehnologije integriranega pridelovanja
- nadaljevanje razvoja tehnologije biološkega pridelovanja

Letni cilji:

- tehnično preskušanje stroja za obdelavo pasov pod drevesi kot alternative uporabi herbicidov
- spremljanje mikroklimatskih razmer ter vplivov na rast rastlin in razvoj populacij škodljivcev
- spremljanje nanosa FFS po metodi za 0,0 ostankov FFS na plodovih
- delno financirati (do 1/3 vrednosti) mulčer za vzdrževanje travnišča (zamenjava dotrajanega mulčerja Perfect z novim)

Nadaljevali bomo s tehničnim preskušanjem in sledenjem vplivov postopka mehaničnega odstranjevanja plevelov v pasovih pod drevesi kot alternativni kemičnemu zatiranju plevelov. V Sloveniji s tovrstnim strojem še ni veliko izkušenj. Glede na izkušnje v tujini pa bi ta lahko postal alternativa rabi herbicidov ali pa bo njihovo uporabo lahko vsaj dodatno zmanjšal. Prednosti in morebitne slabosti takih tehničnih rešitev se pokažejo šele po večletni rabi tovrstnih naprav. Za izvajanje te naloge ne bomo potrebovali nobenih investicijskih vlaganj.

V letu 2009 bomo nadaljevali z natančnim sledenjem odziva dreves na tak način oskrbe. Del novega ekološkega nasada jablan smo od leta sajenja naprej začeli vzdrževati na ta način. Z vrednotenjem vegetativnih odzivov dreves (prirast premera debla) in generativnih odzivov dreves (število cvetnih šopov, število in masa plodov, notranja kakovost plodov) bomo po večletnem spremljanju (5 – 7 let)

lahko natančno iz vrednotili prednosti in slabosti takega načina oskrbe pasov pod drevesi ter oblikovali priporočilo za rabo tovrstnih strojev v proizvodnih nasadih.

Lokacija nasada: KO Gačnik, parc št: 501/1, 542/1

Naloga se izvaja na skupni površini 0,2 ha.

V letih 2007 in 2008 smo intenzivno spremljali spremembe v mikroklimi ter v dinamiki razvoja populacij škodljivih in koristnih organizmov. Delo na tej nalogi bomo v letu 2009 nadaljevali (prehod nasada v polno rodnost). Prav tako bomo z lastnim znanjem in opremo sledili vegetativni in generativni razvoj dreves, ter tako dopolnili svoje znanje na tem področju.

Rezultate meritev iz let 2007 in 2008 še vrednotimo ker so pri tovrstnih opazovanjih relevantna le večletna opazovanja. Zato bomo nadaljevali z opazovanji razvoja populacij nekaterih najpomembnejših škodljivcev (jabolčni zavijač, rdeča sadna pršica, listne uši) in najpomembnejših naravnih sovražnikov škodljivih pršic (predatorske pršice). Vegetativni in generativni razvoj dreves bomo še naprej sledili z meritvami priraščanja premera debel, prirasta enoletnih poganjkov, meritvami listne površine, štetjem cvetnih šopov, z meritvami inicialnega nastavka plodov, s štetjem in tehtanjem plodov, z meritvami razvoja krovne barve plodov, z meritvami notranje kakovosti plodov. Nadaljevali bomo tudi s kontinuiranim merjenjem vremenskih podatkov pod in izven protitočne mreže in v meritve neposredno merjene asimilacije bomo v skladu z dogovorom pritegnili strokovnjake Biotehniške fakultete iz Ljubljane.

Glede na predvideno vse večjo montažo protitočnih mrež v novih slovenskih sadovnjakih so tovrstne izkušnje še prav posebno dragocene. Tudi za izvedbo te naloge v letu 2009 ne načrtujemo nobenih investicijskih vlaganj.

Lokacija nasada: KO Gačnik, parc. št. 501/1, 501/2, 516/2

Naloga se izvaja na skupni površini cca 0,7 ha.

V prejšnjih letih pripravljani poskus za prilagoditev nanosa FFS volumnu drevesnih krošenj, smo iz objektivnih razlogov preusmerili v nov zanimiv poskus za zmanjšanje uporabe in skupne količine apliciranih FFS v pridelavi jabolk. Poskusa s t.i. TRV sistemom namreč nismo mogli in ga tudi nismo načrtovali izvesti sami, temveč v sodelovanju s Fakulteto za kmetijstvo Maribor in oddelkom za varstvo rastlin pri KGZS-Zavodu Maribor. Ker se strokovnjaki obeh načrtovano sodelujočih institucij še niso odločili za tovrsten poskus, smo na našo pobudo že v letu 2008 pričeli s podobnim poskusom – »tehnologija pridelave z 0,0 ostanki FFS na plodovih«.

Prvi obetavni rezultati v letu 2008 potrjujejo našo domnevo, da se je z modificiranim IP programom mogoče zelo približati postavljenemu cilju. Seveda je za dokončna priporočila potrebnih še nekaj let spremljanja in zato načrtujemo s poskusom nadaljevati tudi v letu 2009.

Lokacija nasada: KO Gačnik, parc. št. 534/1; 511; 503

Naloga se izvaja na skupni površini cca 1,0 ha.

Za vzdrževanje travišča v nasadih bomo morali nabaviti nov mulčer – ker bo tudi za to nalogo izkoriščen tretjinski, ga načrtujemo tako tudi financirati. Za to bomo potrebovali 2.500,00 €.

Za vrednotenje poskusov ter vodenje potrebne evidence bomo morali nabaviti nov računalnik v vrednosti 500,00 €.

**STROŠKOVNIK NALOGE: PREVERJANJE, SOUSTVARJANJE IN UVAJANJE NOVIH, OKOLJU IN
POTROŠNIKOM PRIJAZNIH TEHNOLOGIJ PRIDELOVANJA SADJA**

	Ure	Vrednost ure	Skupaj vrednost	Financirano iz proračuna	Financirano iz lastnih sredstev
Delo stalno zaposlenih	1.360	13,3	18.088,-	18.088,-	0
Delo najete delovne sile	750	6,0	4.500,-	0	4.500,-
Materialni stroški			4.960,-	4.000,-	960,-
Investicije			3.000,-	500,-	2.500,-
Skupaj			30.548,-	22.588,-	7.960,-

Specifikacija materialnih stroškov

Materialni stroški:

- pripravki za varstvo rastlin	1.560,-
- mineralna gnojila	600,-
- materiali za vzdrževanje opore, mreže, namakanja	600,-
- stroški mehanizacije in transporta	1.200,-
- stroški za najemnine zemljišč	500,-
- delovna zaščita	500,-

Investicije:

- nakup mulčerja (1/3 vrednosti)	2.500,-
- računalnik	500,-

4. Sodelovanje pri ohranjanju senožetnih sadovnjakov in pri razvoju možnosti za sajenje novih tovrstnih sadovnjakov

Dolgoročni cilj:

- Prispevati k ohranjanju in obnovi senožetnih sadovnjakov kot enem najpomembnejših elementov kulturne krajine

Letni cilji:

- Pripraviti sadike starih sort za sajenje poskusnega travniškega nasada
- Nadaljevati s preskušanjem metode vzorčenja in indentifikacije

Za sajenje poskusnega travniškega nasada (sajenje načrtujemo skupaj z zainteresiranim sadjarjem v letu 2010), bomo v letu 2009 nadaljevali s pripravo sadik.

Močna dvakratna toča je v drevesnici, kjer pripravljamo sadike te tako močno poškodovala, da jih bomo prisiljeni ponovno prikrajšati tik nad cepljeno mesto in jih nato v letu 2009 ponovno vzgojiti v sadike primerne za sajenje. Tako bomo morali s sajenjem počakati do pomladi 2010 in nekoliko povečati stroške priprave sadik. Upamo, da bomo v letu 2009 uspešno vzgojili sadike naslednjih sort:

- skupina starih sort (Carjevič, Šampanjska reneta, Krivopecelj, Mošancelj, Bobovec)
- skupina novih odpornih sort (Harmony, Produkta, Gold rush, Enterprise, Ecolette).

Izbrali smo sorte, ki jih imamo tudi v lastnem matičnem nasadu in zanje lahko zainteresiranim drevesničarjem zagotovimo tudi domače cepiče.

Sadike, ki jih bomo v letu 2009 pripravili skupaj z drevesnico Malus, bodo zadoščale za cca 1,5 ha velik poskusni nasad. Tega načrtujemo posaditi v sodelovanju z zainteresiranim kmetom, ki bo po novem dogovoru z lastnimi sredstvi pripravil površino za sajenje v letu 2010.

Nasad bomo posadili pod našim nadzorom in ga nato prepustili v oskrbo lastniku. Edini naš materialni vložek v nasad bo vrednost sadik in material za zaščito pred glodalci in divjadjo ter strokovni nadzor ob sajenju in tehnološka navodila za vzdrževanje nasada. Lastnik nasada se bo zavezal, da bo poskrbel za korektno vzdrževanje nasada (ki ga bo tudi sam financiral) in nam omogočil prost dostop v nasad za izvedbo vseh potrebnih meritev. Za potrebe vrednotenja pridelka si bomo zagotovili tudi potrebne količine pridelanih plodov. Ker bo naloga dolgotrajna (zaradi močno rastočih dreves vsaj 10 letna) in zahteva tudi relativno veliko površino za sajenje (te pa v okviru centra nimamo na pretek), je tak način sodelovanja zagotovo najbolj racionalen.

Lokacija izvedbe del v letu 2009: Drevesnica Malus KO Iljaševci (sporazum o pridelavi sadik v poskusne namene)

STROŠKOVNIK NALOGE: SODELOVANJE PRI OHRANJANJU SENOŽETNIH SADOVNJAKOV IN PRI RAZVOJU MOŽNOSTI ZA SAJENJE NOVIH TOVRSTNIH SADOVNJAKOV

	Ure	Vrednost ure	Skupaj vrednost	Financirano iz proračuna	Financirano iz lastnih sredstev
Delo stalno zaposlenih	300	13,3	3.990,-	3.990,-	0
Delo najete delovne sile	0		0	0	0
Materialni stroški			500,-	0	500,-
Investicije			0,-	0,-	0
Skupaj			4.490,-	3.990,-	500,-

Specifikacija materialnih stroškov in investicij.

Materialni stroški:

- usluga priprave sadik 500,-

5. Sadjarski center Maribor – Strokovno in izobraževalno središče za domače in tuje sadjarje

Dolgoročni cilji:

- Sadjarski center Maribor – strokovno središče in sedež delovanja strokovne skupine za pečkato sadje pri KGZS in GIZ Sadjarstvo Slovenije
- Sadjarski center Maribor – eno od izobraževalnih središč za slovensko kmetijsko šolstvo in proces izobraževanja v kmetijstvu po končanem šolanju
- Sadjarski center Maribor – mednarodno strokovno in izobraževalno stičišče strokovnjakov in sadjarjev iz Srednje Evrope in Balkana

Letni cilji:

- So organiziranje dela strokovne skupine pri KGZS in strokovnega odbora GIZ sadjarstvo
- Organiziranje ogledov centra in terenskih vaj za dijake, študente ter ogledov za skupine domačih in tujih sadjarjev
- Organiziranje in sodelovanje na različnih strokovnih srečanjih
- Permanentno izobraževanje zaposlenih

V letu 2009 načrtujemo sodelovanje pri delu strokovne skupine za pečkato sadje, ki bo organizirano s strani KGZS skozi celo leto in posvečeno aktualnim strokovnim vprašanjem. Pričakujemo vsaj 4 srečanja posvečena aktualnim tehnološkim vprašanjem (zimski rez, redčenje cvetov in plodičev, napoved pridelka, določanje optimalnih terminov obiranja). Prav tako bo strokovni odbor za sadjarstvo pri Giz Sadjarstvo Slovenije v katerem prav tako sodelujemo, po načrtih večkrat zasedal v Gačniku. S tem bomo v okviru možnosti pripomogli k homogenizaciji strokovnih stališč, ki je za razvoj sadjarstva zelo potrebna. Za pripravo in izvedbo navedenega bomo porabili okoli 100 delovnih ur.

Tradicija dobrega sodelovanja z domačimi kmetijskimi šolami (Biotehniška šola Maribor, Center srednjih šol Ptuj, Srednja in višja kmetijska šola Šentjur, Kmetijska šola Novo Mesto) in obema kmetijskima fakultetama bo nadaljevana tudi v letu 2009. Nadaljevali bomo s prizadevanji, da bi študentje obeh fakultet pri nas poleg terenskih vaj in diplomskih nalog lahko opravljali tudi praktikum (sporazum o tovrstnem sodelovanju s Fakulteto za kmetijstvo in biotehnoške vede Maribor je v pripravi). Tako bi vzpostavili še bolj neposreden odnos do njih in utrdili tudi dolgoročne kontakte z bodočimi kmetijskimi strokovnjaki. Seveda bomo ostali odprti tudi za obiske skupin tujih sadjarskih strokovnjakov in praktikov, kar je odlična možnost za utrjevanje in širjenje mednarodnih povezav. Za izvedbo teh nalog načrtujemo porabiti okoli 80 delovnih ur.

Skupaj s KSS in GIZ Sadjarstvo Slovenije načrtujemo organiziranje nekaj strokovnih predavanj in posvetov za slovenske sadjarje. V soorganizaciji Giz Sadjarstvo Slovenije in KGZS načrtujemo v začetku marca izvedbo posvetovanja o varstvu jablanovih nasadov pred jabolčnim zavijačem. Konec

marca ali v začetku aprila skupaj s KIS načrtujemo izvedbo posvetovanja o kemičnem redčenju cvetov in plodičev jablan.

Pred začetkom glavnega obiranja jabolk načrtujemo izvedbo »dneva odprtih vrat« (ki smo ga v letu 2008 zaradi toče in izjemnih razmer v sadjarstvu opustili) na katerem bomo predstavili vse novosti, ki smo jih v zadnjih letih pripravili v SC Mb (nov tip mreže proti toči, novo pokrivanje proti dežju, avtomatske meteorološke postaje, nove sorte...). Sodelovali bomo tudi pri pripravi in izvedbi tradicionalnega »Lombergarjevega sadjarskega srečanja« decembra v Mariboru. Za pripravo in izvedbo tega dela programa bomo porabili vsaj 200 delovnih ur.

Tudi permanentno izobraževanje zaposlenih bo v letu 2009 vključeno v program. Za vse zaposlene bomo nadaljevali z jezikovnim in računalniškim izobraževanjem (potrebam njihovega delovnega mesta primerno). Načrtujemo se udeležiti tudi štajerskega sadjarskega seminarja v Glaisdorfu v januarju in v okviru možnosti še kakšnega strokovnega posvetovanja v bližnjih evropskih državah (februarski strokovni posvet o sadjarstvu na fakulteti v Beogradu in posvetovanje IFTA v Berlinu). Za zaposlene v centru bomo organizirali strokovno ekskurzijo po poskusnih postajah v S Italiji in Švici. Junija se bo vodja centra udeležil rednega letnega srečanja skupine Alpe Jadran v Italiji (Verona, St. Michele) V ta programski sklop prištevamo tudi nabavo strokovne literature. Naročeni smo na strokovne mesečnike iz Avstrije (Besseres Obst), Nemčije (Obstbau), Švice (Obst und Weinbau), Italije (Obst und Weinbau), Velike Britanije (Fruit Grower) in ZDA (Good fruit grower). Vse revije so stalno na voljo v naši knjižnici, za boljši kontakt sadjarjev s strokovnim slovstvom pa v letu 2009 načrtujemo pisanje povzetkov najzanimivejših člankov iz omenjenih revij in objavo na domači spletni strani in tudi v reviji Sad. Za opisano bomo v letu 2009 porabili vsaj 400 delovnih ur.

STROŠKOVNIK NALOGE: Sadjarski center Maribor – Strokovno in izobraževalno središče za domače in tuje sadjarje

	Ure	Vrednost ure	Skupaj vrednost	Financirano iz proračuna	Financirano iz lastnih sredstev
Delo stalno zaposlenih	780	13,3	10.374,-	10.374,-	0
Delo najete delovne sile	0		0	0	0
Materialni stroški			6.720,-	0	6.720,-
Investicije			0	0	0
Skupaj			17.094,-	10.374,-	6.720,-

Specifikacija materialnih stroškov:

- organizacija posvetov	720,-
- kotizacije in potni stroški	4.000,-
- naročnine in nakup strokovnih knjig	1.000,-
- jezikovno in računalniško izobraževanje	1.000,-

6. Upravljanje centra in vzdrževanje objekta

Dolgoročni cilji:

- Kakovostno upravljanje centra v smislu izvajanja vseh predpisov v zvezi s koriščenjem javnih sredstev
- Nadzor nad izvajanjem programa in zagotavljanje racionalne porabe sredstev
- Zagotavljanje kakovostnega računovodsko knjigovodskega dela za transparentnost poslovanja
- Investicijsko vzdrževanje objekta centra in dovozne ceste

Letni cilji:

- Kakovostno upravljanje centra v smislu izvajanja vseh predpisov v zvezi s koriščenjem javnih sredstev
- Nadzor nad izvajanjem programa in zagotavljanje racionalne porabe sredstev
- Zagotavljanje kakovostnega računovodsko knjigovodskega dela za

PROGRAM DELA ZA LETO 2009

- transparentnost poslovanja
- Upravljanje z objekti centra v skladu z načeli dobrega gospodarjenja

Kakovostno upravljanje centra v skladu s predpisi in internimi zahtevami o vodenju podatkov bomo v letu 2009 nadaljevali na podlagi dobrih izkušenj iz letošnjega leta. Vodenje evidenc, ki so nujno potrebne za kakovostno upravljanje centra po kadrovske dopolnitvi v letu 2007 izvajamo veliko bolj kakovostno in pravočasno. Razen tega računamo tudi s sprotnim in nemotenim potekom financiranja, ki bi nam omogočilo lažjo izvedbo postopkov javnega naročanja, ki zahtevajo veliko časa in natančnosti.

Tudi nadzor nad izvajanjem programa bo z bolj kakovostnim upravljanjem centra zagotovo boljši.

V letu 2009 ohranjamo dober in racionalen način vodenja knjigovodstva in računovodstva za potrebe centra pri KGZ Maribor. Za te naloge namenjamo tudi dogovorjeno višino programskih sredstev MKGP, ki znaša 1464,00 € na zaposlenega letno.

Za investicijsko vzdrževanje objekta centra ter internih cest, bomo v letu 2009 morali zagotoviti vsaj 1.000,00 €.

STROŠKOVNIK NALOGE: UPRAVLJANJE CENTRA IN VZDRŽEVANJE OBJEKTA

	Ure	Vrednost ure	Skupaj vrednost	Financirano iz proračuna	Financirano iz lastnih sredstev
Delo stalno zaposlenih	1748	13,3	23.248,-	23.248,-	0
Delo najete delovne sile	0		0	0	0
Materialni stroški			15.600,-	0	15.600,-
Investicije			1.000,-	0	1.000,-
Skupaj			39.848,-	23.248,-	16.600,-

Specifikacija materialnih stroškov in investicij:

Materialni stroški

- stroški vzdrževanja objekta (ogrevanje, čiščenje, voda, električna, zavarovanje, odvoz smeti in fekalij, takse, telekomunikacije) 15.600,-

Investicije

- investicijsko vzdrževanje objekta 1.000,-

FINANČNA REKAPITULACIJA PROGRAMA 2009:

Naloga	Stroški skupaj	MKGP	MKGP %	Lastna sredstva	Lastna sredstva %
1	57.969,-	36.369,-	66	21.600,-	34
2	141.913,-	111.013,-	78	30.900,-	22
3	30.548,-	22.588,-	74	7.960,-	26
4	4.490,-	3.990,-	67	500,-	33
5	17.094,-	10.374,-	61	6.720,-	39
6	39.848,-	23.248,-	58	16.600,-	42
Skupaj	291.862,-	207.582,-	71	84.280,-	29

2.3 SELEKCIJSKO TRSNIČARSKO SREDIŠČE IVANJKOVCI

Glavna naloga STS Ivanjkovci je zagotavljanje izhodiščnega baznega matičnega razmnoževalnega materiala vinske trte za potrebe slovenskih trsničarjev skladno z novim Zakonom o semenskem materialu kmetijskih rastlin in Pravilnikom o trženju materiala za vegetativno razmnoževanje trte.

Ker je v septembru leta 2008 naš strokovni sodelavec iz KIS-a mag. Boris Koruza oddal na MKGP – FURS »Končno poročilo o preizkušanju« 27-ih novih klonov iz selekcij STS Ivanjkovci in je MKGP-FURS z Sklepom o sprejemu metode za uradno potrjevanje materiala za vegetativno razmnoževanje trte potrdil našo metodiko, pričakujemo koncem leta 2008 ali v začetku prihodnjega leta 2009 uradno potrditev dveh klonov Belega pinota, treh klonov Chardonnaya, treh klonov Sauvignona, treh klonov Traminca, treh klonov Renskega rizlinga, štirih klonov Laškega rizlinga, štirih klonov Ranine in petih klonov Šipona, kar je dejansko bil tudi glavni namen ustanavljanja našega središča od samega začetka delovanja leta 1991.

Strokovne naloge:

Stroški tekočega poslovanja

1. Zdravstvena selekcija na dosedanjih in novih sortah in klonih:

- Indeksiranje na trsne indikatorje in indikatorske rastline (1.500 – 2.000 testiranj)
- Opravljanje seroloških testov – ELISA v lastnih nasadih in pri trsničarjih kateri imajo matične nasade in matičnjake posajene z našim baznim materialom z poudarkom na okužbe FLECK in razširitev testiranj za RBDV z dokazom škodljivosti (cca. 10.000 – 15.000 testiranj)
- Novi vstopni material (novi elitni trsi) s povečanim obsegom testiranj
- Preverjanje istovetnosti – mikrosateliti skupaj z NIB-om in FURS-om
- Možna saditev kolekcije pozitivnih kontrol za OIV deskriptorje na lokaciji stare bazne trsnice Ivanjkovci, če z Občino Ormož sklenemo dogovor za delni najem tega zemljišča, kjer je po novem nezazidano stavbno zemljišče v lasti Občine Ormož (prej zakup pri Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS) GERK
- Vizualni zdravstveni pregledi v nasadih (virusi, mikoplazme, rak, bolezni in škodljivci).

2. Pridelava brezvirusnih trsnih cepljenk (27 klonov) - trsnica: GERK 4030199)

- razmnoževanje 27 klonov (8 sort) po naročilu trsničarjev ali ostalih potencialnih kupcev brezvirusnega materiala trte
- oskrba trsnice (priprava zemljišča za trsnico, nameščanje črne folije na grebene, rez in priprava cepilnega materiala za cepljenje, cepljenje, siljenje, priprava siljenk in sajenje v trsnico, negativna selekcija, oskrba trsnice v vegetaciji (škropljenja, rahljanje medvrstnega pasa z odstranjevanjem plevelov), vršičkanje, odstranjevanje folije, izkop enoletnih cepljenk, klasiranje in parafiniranje z etiketiranjem, razkuževanjem in dokončnim pakiranjem in skladiščenjem v hladilnici do prodaje trsnih cepljenk.

3. Kolekcijski nasad in bazni matičnjak (kolekcija: GERK 4157605, 4030182 in 4157609, matičnjak: GERK 4030159)

- Kolekcijski nasad Litmerk: kompletna letna oskrba nasada (rez trt z rezjo cepičev za lastno cepljenje in po naročilu trsničarjev, vezanje šparonov, odpiranje protitočne mreže, prva in druga pletev odvečnih mladice, škropljenja proti boleznim in škodljivcem (poudarek na rumenice) in s herbicidi v vrsti in okrog ograje, vršičkanje, podsajevanje manjkajočih mladih trt, vzdrževalna selekcija, vizualna kontrola na viruse in virusom podobnih bolezni, na morebitne škodljivce, mikoplazme in trsni rak, glivičnih bolezni ... in trgatev z vinifikacijami in prodajo odvečnega grozdja ugodnemu dobavitelju ter sajenje klonskih kandidatov STS Vrhpolje. V kolekcijskem nasadu je posajenih skupaj 3.556 trt (cca. 1,0 ha).
- Matičnjak Litmerk: kompletna oskrba nasada z rezjo trt in odstranjevanjem enoletnih rozg baznih podlag, škropljenja proti boleznim in škodljivcem s poudarkom na rumenice, škropljenje s herbicidi v vrsti in okrog ograje, pletev zalistnikov in usmerjanje enoletnih mladice na oporo (miza – pletena 1 m široka mreža), podsajevanje možnih praznih mest, in obvezna vizualna kontrola na viruse

in virusom podobnih boleznih trte, rumenice (latentna prisotnost) in trsni rak. V matičnjaku je posajenih skupaj 3.339 trt (cca. 1,1 ha).

4. Rastlinjak (GERK 4183495)

- Indeksiranje klonskih kandidatov na trsne indikatorje in indikatorske rastline (nekatero rastline plevelov določene za indeksiranje) opravili bomo cca 1.500 – 2.000 testiranj na 6-8 indikatorjev
- Kompletna nova zasaditev rastlinjaka – repozitorij novih klonov STS Ivanjковci in repozitorij brezvirusnih trsnih indikatorskih rastlin katere bomo dobili iz nemškega selekcijskega centra Geisenheim.
- Oskrba vseh rastlin v rastlinjaku (referenčni trsi novih klonov STS Ivanjковci (27 klonov X 4 trsi = 108 rastlin), referenčni trsi novih klonov in klonskih kandidatov STS Vrhpolje (cca 25 klonov X 4 trsi = 100 rastlin) in 240 trt trsnih indikatorskih rastlin ter cca 1.000 – 1.500 indeksiranih trt katere bodo kalusirale in koreninile in bodo iz kalilnika presajene v lončke. Oskrba: plevel odvečnih odgnanih mladice, vez k opori, dognojevanje, škropljenje proti boleznim in škodljivcem, zeleno cepljenje – indeksiranje, presajanje v večje lončke (2X)...

5. Mikrovinifikacije

- Mikrovinifikacije priznanih klonov in novih klonov v postopku klonske selekcije in ostalih tehnoloških poskusov (pomoč Kmetijske fakultete Maribor). Letno planiramo 25 – 30 vzorcev iz mikrovinifikacij.

6. Delo vodje

- Priprava finančnih in strokovnih programov, priprava mesečnih zahtevkov, strokovni sestanki, kolegij direktorja in strokovno sodelovanje z tujimi strokovnimi sodelavci (KIS in BF).

7. Izobraževanje

- V letu 2009 imamo v programu udeležbo na 16. simpoziju ICVG o virusih in virusom podobnih boleznih vinske trte v Franciji (Dijon, 7-11.9.2009), Sabatini – strokovnem posvetu hrvaških vinogradnikov in vinarjev (štiri dni). Za ostale strokovne kongrese ali posvete zaenkrat še ni predprijav.
- Predstavitev novih klonov slovenskim trsničarjem, vinogradnikom in vinarjem, medijska predstavitev novih klonov...
- Izdaja kataloga novih klonov s slikovnim gradivom in opisi klonov
- Nakup strokovne literature in časopisov.

8. Opravljanje pregledov za uradno potrjevanje razmnoževalnega materiala vinske trte (pogodba s KIS-om)

- Na osnovi Pogodbe št. 03-1-2/2009 med KGZ Maribor- STS Ivanjковci in KIS-om, o izvajanju strokovnih nalog s področja varstva in registracije sort rastlin ter semenarstva, opravljamo vsako leto preglede pri uradnem potrjevanju razmnoževalnega materiala vinske trte (8.000 EUR prihodka).

INVESTICIJE 2009

1. Kolekcijski nasad Litmerk: nakup protitočnega sistema za 500 trt (600 m): stebri, sidra, kape, protitočna mreža,, žične objemke, sponke Wiesel in protitočne mreže 4,0 m širine, skupaj 4.600,00 €.

2. Matičnjak Litmerk: nakup protitočne mreže 2,0 m širine, kovinskih količkov in objemk za stebre z vijaki in kovinski količki, skupaj cca. 11.000,00 €.
3. Nakup vozila Renault KANGOO: Prodaja starega vozila - ocenjen je na 7.800 EUR, potrebno je še 7.000,00 € investicijskih sredstev (skupaj 14.800,00 €).

2. 4 VARSTVO RASTLIN

I. ZDRAVSTVENO VARSTVO RASTLIN (PP 4275)

Zakonska podlaga

- **Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin** (Uradni list RS št. 23/05 - uradno prečiščeno besedilo in 61/06 Zdr-1), ki v 60. členu določa naloge javne službe zdravstvenega varstva rastlin na področju opazovanja in napovedovanja škodljivih organizmov ter strokovnih nalog na področju zdravstvenega varstva rastlin;
 - spremljanje in opazovanje razvoja škodljivih organizmov, ki so običajno navzoči na rastlinah in rastlinskih proizvodih, ter določanje optimalnih rokov za njihovo zatiranje,
 - evidentiranje izbruhov in povečane populacije škodljivih organizmov (epifitocije),
 - napovedovanje razvoja in povečanega pojava škodljivih organizmov, na podlagi ustreznih podatkov;
 - zagotavljanje meteoroloških, biotičnih in drugih podatkov za namene opazovanja in napovedovanja pojava škodljivih organizmov,
 - opravljanje osnovne terenske in laboratorijske diagnostike škodljivih organizmov,
 - opozarjanje in preprečevanje širjenja škodljivih organizmov s svetovanjem in navodili ter z obveščanjem javnosti in ustreznih služb,
 - izobraževanje imetnikov v zvezi z izvajanjem dejavnosti zdravstvenega varstva rastlin,
 - izvajanje specializiranih laboratorijskih preiskav rastlin, rastlinskih proizvodov in nadzorovanih predmetov zaradi diagnostike škodljivih organizmov,
 - dajanje strokovnih mnenj imetnikom v zvezi z zdravstvenim varstvom rastlin,
 - vzdrževanje centrov in infrastrukture za delovanje opazovalno napovedovalne službe,
 - sodelovanje pri izvajanju programov posebnih nadzorov škodljivih organizmov, ki so posebej pomembni za EU oziroma Slovenijo
- Odločba o pooblastitvi ***Kmetijsko gozdarskega zavoda Maribor za izvajanje določenih nalog javne službe za varstvo rastlin (Ul. RS, št. 38/01)***
- **Program RS za fitosanitarno področje za leto 2007-2009;**
- **Pravilnik o fitosanitarnih ukrepih za preprečevanje širjenja koruznega hrošča** (Uradni list RS, št. 21/04 in 106/06)
- **Pravilnik o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje hruševega ožiga** (Uradni list RS, 18/04, 44/04 in 21/05)
- **[Odločba o razmejitvi območij napada in ukrepih za zatiranje zlate trsne rumenice \(fitoplazma *Grapevine flavescence dorée*\)](#)**,

II. TEHNOLOŠKI UKREPI ZA ZMANJŠANJE POJAVA TRSNIH RUMENIC V PODRAVSKI VINORODNI DEŽELI V LETU 2002 - 2009

Izvajalci:

Nosilec naloge: mag. Jože Miklavc

Ostali sodelavci:

- Miro Mešl

- Boštjan Matko

Namen in cilj

V obdobju med leti 2000 in 2004 smo na področju Ljutomersko-Ormoških goric, Haloz, zabeležili zelo velik pojav trsni rumenic, kakor tudi izgube pridelka na sortah Chardonnay, Renski rizling in Šipon. V letu 2005 smo opazili večji pojav še v Radgonsko kapelskih goricah ter na območju Slovenske Bistrice. V okviru naloge z naslovom identifikacija potencialnih prenašalcev trsni rumenic na vinski trti v vinogradih podravske vinorodne dežele, ki smo jo začeli izvajati v letu 2002, smo odkrili prenašalca trsni rumenic in sicer svetlečega škrdatka (*Hyalesthes obsuletus*). Njegovo prisotnost smo odkrili v vseh preiskovanih vinogradih. Z laboratorijskimi analizami okuženega listja se je ugotovilo, da gre za tip rumenice črni les. Inventarizacija škrdatkov v letu 2003 in je pokazala navzočnost ameriškega škrdatka (*Scaphoideus titanus*) in sicer na lokaciji Sebeborci na Goričkem, ter v okolici Maribora (Počehova, Kalvarija in Nebova). V letu 2005 smo ugotovili navzočnost še v vinogradih v Halozah (Beljski vrh) in na področju Bistrice ob Sotli.

Troletni rezultati izvajanja tehnoloških ukrepov za zmanjšanje pojava trsni rumenic so pokazali, da lahko posamezni tehnološki ukrepi (obdelovanje vinograda, uporaba selektivnih herbicidov zoper širokolistne plevele in uporaba insekticidov) v okuženih vinogradih prispevajo k zmanjšanju populacije svetlečega škrdatka in s tem tudi počasnejši rasti števila okuženih trsov. Menimo, da je potrebno nadaljevati z zastavljenimi poskusi, ki bi ob zgoraj omenjenih tehnologijah za omejevanje hitrosti in obsega širjenja trsni rumenic obsegale še uporabo insekticidov, s katerimi bi v času leta imaga svetlečega škrdatka zmanjšali njegovo populacijo in možnost prenosa BN, ter preizkušanje posameznih zgoraj opisanih tehnologij za zmanjšanje pojava trsni rumenic na večjih površinah v Ljutomersko - Ormoških goricah in Halozah.

Program in metode dela

Spremljanje dinamike leta imaga svetlečega škrdatka :

V začetku meseca maja bomo obesili lepljive rumene plošče v vinogradih, kjer smo v letu 2005 ugotovili izgube pridelka zaradi trsni rumenic (Haloze: Belski vrh, Ljutomersko – Ormoške gorice: Strezetina, Mali Brebrovnik), ter v vinogradih, kjer je pojav trsni rumenic zelo majhen; Maribor; Juršinci; Sebeborci, Vaneča, Lendava). Obe vrsti škrdatkov bomo spremljali do začetka meseca septembra. Rumene plošče bomo menjavali vsakih 14 dni. Pojav svetlečega škrdatka bomo spremljali tudi z entomološko mrežo. Vrsto sestavo bomo ugotavljali ločeno na vinski trti (ampelofagne ali občasno ampelofagne vrste) in na podrasti (medvrstni prostor in brežine).

Spremljanje dinamike leta imaga ameriškega škrdata:

V mesecu avgustu bomo obesili rumene lepljive plošče v vinogradih, kjer smo v letu 2004 odkrili ameriškega škrdata (Počehova, Kalvarija, Nebova, Sebeborci), ter v vinogradih, kjer njegove prisotnosti še nismo odkrili (Litmerk, Svečina, Meranovo, Gornja Radgona).

Laboratorijsko testiranje okuženosti populacije svetlečega škrdatka in morda tudi drugih potencialnih prenašalcev BN ter prevladujočih zelnatih rastlin, ki so gostitelji BN fitoplazme.

Z vzorčenjem svetlečega škrdatka, kakor tudi drugih potencialnih prenašalcev škrdatkov in okuženih zelnatih rastlin (njivski slak, gomoljasta zlatica ...) želimo ugotoviti morebitno povezavo med pojavom trsni rumenic ter okuženimi zelnatimi rastlinami in škrdatki. Vzorčenja bomo opravili na območjih, ki jih v letih med 2002 in 2005 še nismo zajeli (npr. okolica Slovenske Bistrice).

Tehnološki ukrepi za zmanjšanje populacije svetlečega škržatka:

V oktobru 2002 smo v vinogradu v Strezetini ugotovili in označili vse trse, ki so kazali znake okužb s trsnimi rumenicami. V vinogradu je skupno 4176 trsov. Vinograd smo razdelili na tri približno enake parcele.

V zgoraj omenjenem nasadu bomo izvajali sledeče tehnološke ukrepe:

V programu oz. postopku »A« bomo uporabili herbicid Boom Efekt v odmerku 6 l/ha. Mehanično obdelavo (rotaspiranje) in kop v vrsti bomo opravili do tri krat letno, odvisno od potreb. V času pojava drugega rodu grozdnih sukačev bomo v tem postopku uporabili Mimic ali Match v odmerku 0,6 l/ha oz. 1,0 l/ha in Pynex 25 CS v odmerku 1,0 l/ha.

Program »B« bomo izvajali skupno na 1513. trsih. Pri tem postopku bomo uporabili v mesecu aprilu herbicid Boom Efekt v odmerku 6 l/ha. Nadalje bomo z namenom da zmanjšamo populacijo širokolistnih plevelnih vrst (njivski slak, žgoča kopriva, ...), ki so najpomembnejše gostiteljske vrste svetlečega škržatka, bomo uporabili hormonski herbicid U-46 M fluid v odmerku 1,5 l/ha. Škropljenje bomo opravili v vrstnem in medvrstnem prostoru vinograda. Konec meseca junija uporabili insekticid Mimic v odmerku 0,6 l/ha proti 2. rodu grozdnih sukačev, ter do 2-krat insekticid Pynex 25 CS v odmerku 1,0 l/ha. Ta pripravek je primeren tudi v integrirani pridelavi grozdja.

V programu »C« se bomo ravnali po tehnoloških navodilih za integrirano pridelavo grozdja. Konec meseca aprila bomo v vrstnem prostoru (25% skupne površine) uporabili herbicid Boom Efekt v odmerku 6 l/ha. Za zatiranje gosenc 2. rodu grozdnih sukačev bo v tem programu uporabljen Mimic v odmerku 0,6 l/ha in Pynex 25 CS v odmerku 1,0 l/ha.

Način objave rezultatov

Dobljene rezultate naloge bomo objavili v letnem poročilu z ugotovitvami in predlogi za reševanje problema trsnih rumenic v vinogradih.

Preglednica: Poraba ur po posameznih izvajalcih

	Število porabljenih ur	Cena ure €	Skupaj €
mag. Jože Miklavc	150	19,10	2865,00
Boštjan Matko	215	19,10	4106,50
Miro Mešl	50	19,10	955,00
Skupaj ur	415		7926,50
Materialni stroški			573,50
Skupaj			8.500,00

III. IZVAJANJE NADZORA KORUZNEGA HROŠČA ZA LETI 2008/2009

Izvajalci:

Nosilec naloge: Boštjan Matko

Ostali sodelavci:

- Miro Mešl

- mag. Jože Miklavc

1. NAMEN IN CILJ

Prvi pojav koruznega hrošča na območju Prekmurja, Podravja in Primorske je bil ugotovljen v letu 2003. V letu 2006 smo ga spremljali na 63 lokacijah. V okviru posebnega nadzora koruznega hrošča pod vodstvom pooblaščenega Kmetijskega inštituta Slovenije se bo v letu 2009 postavila mreža feromonskih in rumenih lepljivih plošč za spremljanje naleta koruznega hrošča.

Z izvajanjem nadzora se bo ugotavljala navzočnost koruznega hrošča, meje razširjenosti oziroma značilnosti populacije koruznega hrošča in zagotavlja njegovo obvladovanje v skladu s predpisom, ki

ureja varovana območja in izvajanje uradnih sistematičnih raziskav na posebno nadzorovanih območjih.

2. PROGRAM IN METODE DELA

Spremljanje pojava koruznega hrošča se bo izvajalo v letu 2009 pod vodstvom pooblaščenega laboratorija Kmetijskega inštituta Slovenije in sicer v lanskoletnih žariščih pojava koruznega hrošča in v pripadajočih varnostnih območjih (5 km obroč okoli žarišča napada).

Spremljanje koruznega hrošča se bo izvajalo z postavitvijo feromonskih vab in rumenih lepljivih plošč. Na vsaki opazovani točki se PAL feromonska vaba namesti v deseto vrsto koruze in deset metrov od roba v vrsti. V isti vrsti 50 metrov naprej od feromonske vabe se namesti rumena lepljiva plošča. Feromonske vabe in lepljive plošče se namestijo na višino zgornjega storža.

Kontrolo feromonskih vab in rumenih lepljivih plošč se izvaja vsakih sedem do deset dni. Feromonsko vabo se zamenja vsakih trideset dni, lepljive rumene plošče pa po potrebi oz. na sedem dni.

Prvi ulov koruznega hrošča na feromonske vabe ali rumene lepljive plošče se bo javilo koordinatorju nadzora, ki skupaj z Fitosanitarno upravo RS določi nova žarišča okužbe in pripadajoča varnostna območja s po tremi novimi opazovalnimi točkami.

IV. IZVAJANJE NADZORA TRSNEGA RAKA (*AGROBACTERIUM VITIS*) ZA LETO 2009

Izvajalci:

Nosilec naloge: mag. Jože Miklavc

Ostali sodelavci:

- Miro Mešl

- Boštjan Matko

Namen in cilj

Pregledi proizvodnih vinogradov na prisotnost trsov obolelih s trsnim rakom v severovzhodni Sloveniji, ter vključevanje v nadzor po potrebi Fitosanitarne uprave, Fitosanitarne inšpekcije ali Kmetijskega inštituta Slovenije.

Program in metode dela

Vizualni pregled vinogradov ter v primeru odkritja sumljivih bolezenskih znamenj odvzem uradnega vzorca za laboratorijsko testiranje.

V. PROGRAM POSEBNEGA NADZORA HRUŠEVEGA OŽIGA (*ERWINIA AMYLOVORA*) ZA LETI 2007/2009

Izvajalci:

Nosilec naloge: Boštjan Matko

Ostali sodelavci:

- Miro Mešl

- mag. Jože Miklavc

- Milan Nemec

Namen in cilj

Zaradi nenadnega pojava hruševega ožiga v letu 2004 in 2005 v okolici Maribora, v naseljih Pekre, Razvanje in Hoče, kakor tudi zaradi možnosti njegovega hitrega širjenja, še posebej na vrtovih in v nekaterih nasadih jablan in kutin bomo opravili veliko strokovnih pregledov gostiteljskih rastlin. Pri tem se bo ugotavljal obseg okužbe, lastnike nasadov in gostiteljskih rastlin pa bomo seznanili z bolezenskimi znaki in ukrepi za zmanjšanje pojava bolezni.

Program in metode dela

1. Na terenski ogled bomo vzeli opremo za izvajanje higienskih ukrepov.

2. Ob uporabi razkuževalnega sredstva se bomo ravnali po navodilih proizvajalca.
3. Če pristojni inšpektor ali izvajalec javne službe ugotovi novo žarišče okužbe, o tem nemudoma obvesti Upravo Republike Slovenije za varstvo rastlin in semenarstvo, ki določi nove meje okuženega in nevtralnega območja, in o tem obvesti imetnike rastlin na krajevno običajen način.
4. Ob vzorčenju bomo upoštevali stroge higienske ukrepe in imeli pri sebi primerno opremo:
 - a) Pri rastlinah, kjer sumimo na okužbo z ognjevko, pregledamo in vzorčimo čim mlajše dele rastline.
 - b) Za vzorec po možnosti na rastlini izberemo 3-5 okuženih mest.
 - c) Dele vzorčenih vej lahko skrajšamo na okoli 25 cm, vendar mora biti prehod med zdravim in bolnim tkivom na sredi veje za analizo.
 - d) Vzorce shranimo v plastično vrečko, ki jo opremimo z etiketo s potrebnimi podatki o vzorcu.
 - e) Vzorci naj ne bodo na soncu in na temperaturi višji od 40°C (previdno z vzorci v zaprtem avtu).
 - f) Neuporabne odrezke rastlin, in ev. tudi uporabljene latex rokavice, zberemo v posebni vrečki in poskrbimo za ustrezno uničenje.
5. Vzorec bomo čim hitreje dostavili v laboratorij Nacionalnega inštituta za biologijo.

Preglednica: Poraba ur po posameznih izvajalcih

	Število porabljenih ur	Cena ure €	Skupaj €
mag. Jože Miklavc	100	19,10	1910,00
Boštjan Matko	193	19,10	3686,30
Miro Mešl	180	19,10	3438,00
Skupaj ur	473		9034,30
Materialni stroški			965,70
Skupaj			10.000,00

Spremljanje in napovedovanje škodljivih organizmov za leti 2008/2009

Opazovalno-napovedovalne naloge

Izvajalci:

Nosilec: Miroslav Mešl, specialist za opazovalno napovedovalno službo

Ostali izvajalci:

Boštjan Matko, univ. dipl. ing. kmet.

VI. SPREMLJANJE POJAVA IN RAZVOJA ŠKODLJIVCEV TER NAPOVEDI POTREBNIH UKREPOV ZA ZNIŽANJE POPULACIJE LE TEH V SADOVNJAKIH, VINOGRADIH IN V POLJEDELSTVU TER VRTNARSTVU.

Namen in cilj:

Spremljanje pojava in razvoja rdeče sadne pršice, jablanovega cvetožera, jabolčne grizlice, jabolčnega zavijača in zavijačev lupine sadja, sadnega listnega duplinarja ter grozdnih sukačev. Spremljanje pojava bolezni žit, žitnega strgača in listnih uši na žitih, čebulne muhe, krompirjeve plesni, kumarne plesni Svetovanje oz. napovedi potrebnih ukrepov za znižanje populacije omenjenih škodljivcev pod prag škodljivosti.

Spremljanje pojava orehove muhe (*Rhagoletis completa*) na področju SV Slovenije.

Program in metode dela:

Spremljanje začetka izleganja ličink rdeče sadne pršice in kontrola populacije tekom vegetacije. Spremljanje pojava jabolčnega cvetožera in kontrola cvetnih brstov na število ubodov in odložena jajčeca. Spremljanje pojava jabolčne grizlice s pomočjo belih lepljivih plošč v nasadih jablan. Spremljanje pojava metuljčkov jabolčnega zavijača v insektariju in s pomočjo feromonskih vab ter spremljanje pojava zavijačev lupine sadja s pomočjo feromonskih vab. Spremljanje pojava metuljčkov sadnega listnega duplinarja v insektariju. Spremljanje pojava metuljčkov križastega in pasastega grozdnega sukača s pomočjo feromonskih vab v vinogradu. Ugotavljanje praga škodljivosti listnih uši na žitih s pomočjo ugotavljanja populacije pod stereolupo. S pomočjo prognostičnih modelov v programu Adcon spremljanje pogojev za pojav krompirjeve plesni, kumarne plesni ter preverjanje pojava bolezni na več lokacijah. Vizuelno spremljanje prvega pojava bolezni žit.

Spremljanje pojava orehove muhe in čebulne muhe s pomočjo rumenih plošč na več lokacijah v Podravju in Prekmurju.

Svetovanje potrebnih ukrepov, da se številčnost populacije zniža pod prag škodljivosti.

Način objave rezultatov:

V obvestilih za varstvo sadovnjakov, vinogradov in poljščin, na spletni strani Fito info in Kmetijsko gozdarskega zavoda Maribor, preko telefonskega odzivnika, ter osebno preko telefona.

Spremljanje števila in jakosti izbruhov askospor jablanovega škrlupa

Namen in cilj:

Spremljanje števila in jakosti izbruhov askospor jablanovega škrlupa s pomočjo metode z objektnimi stekelci in s pomočjo lovilca askospor »Myco-trap« za natančno napoved možnih primarnih okužb in pravih terminov škropljenja proti tej bolezni.

Program in metode dela:

Zbiranje listja okuženega z jablanovim škrlupom v intenzivnem nasadu jablan.

Namestitev okuženega listja in objektnih stekelc premazanih z vazelinom na primerno lokacijo v jablanovem nasadu. Kontrola prisotnosti in ugotavljanje števila ujetih askospor jablanovega škrlupa na objektnih stekelcih pod stereomikroskopom po vsakih padavinah v obdobju možnih primarnih okužb

Postavitev in namestitev lovilca askospor »Myco-trap« ter okuženega listja v intenzivnem jablanovem nasadu. Spremljanje števila izbruhov askospor in ugotavljanje njihovega števila s pomočjo mikroskopa po dnevih in urah v obdobju možnih primarnih okužb po vsakih padavinah.

Način objave rezultatov: Obvestila o varstvu sadovnjakov, na spletni strani Fito info in Kmetijsko gozdarskega zavoda Maribor, preko telefonskega odzivnika, ter osebno preko telefona.

Ugotavljanje pogojev za potencialno okužbo z bakterijskim hruševim ožigom v nasadih jablan s pomočjo avtomatskih meteoroloških postaj Adcon telemetry in programa Maryblyt.

Namen in cilj:

Spremljanje in ugotavljanje pogojev za potencialno okužbo s hruševim ožigom s pomočjo programa Maryblyt, preverjanje morebitnih okužb v nasadih jablan ter nadaljnje obveščanje Kmetijskega inštituta v Ljubljani o dobljenih rezultatih delovanja programa.

Program in metode dela:

S programom Maryblyt se bo spremljalo pogoje za potencialno okužbo s hruševim ožigom na trinajstih lokacijah severovzhodne Slovenije, kjer imamo postavljene Adcon postaje (Vitomarci, Zimica, Sebeborci, Savci, Maribor, Pohorski dvor, Selnica ob Dravi, Dravinjski vrh, Ritoznoj, Slovenske Konjice, Selo, Krištanci, Lendava). Preverjanje delovanja programa na terenu, oz. ugotavljanje možnih okužb na omenjenih lokacijah. Obveščanje Fitosanitarne uprave o izpolnjenih pogojih za možne potencialne

okužbe na naštetih lokacijah, kakor tudi obveščanje sadjarjev na tistih lokacijah, kjer so Adcon postaje postavljene.

Kontrola populacije rdeče sadne pršice, ameriškega kaparja, vejičastega kaparja, listnih uši ter krvave uši v jablanovih nasadih.

Namen in cilj:

Ugotavljanje prisotnosti oz. števila jajčec rdeče sadne pršice in jajčec listnih uši, prisotnost ameriškega in vejičastega kaparja ter krvave uši na vzorcih vejic iz jablanovih nasadov. V primeru ugotovitve preseženih pragov škodljivosti svetovanje potrebnih ukrepov, da se številčnost populacije zniža pod prag škodljivosti.

Program in metode dela:

Odvzem vzorcev vejic jablan v intenzivnih jablanovih nasadih na področju severovzhodne Slovenije. Ugotavljanje prisotnosti in števila jajčec rdeče sadne pršice in jajčec listnih uši, prisotnost ličink ameriškega kaparja in vejičastega kaparja ter krvave uši na vzorcih vejic jablan v laboratoriju s pomočjo stereomikroskopa. Pisanje in izdelava poročila – brošure z rezultati kontrole. Pošiljanje poročil sadjarjem, pri katerih so bili odvzeti vzorci in svetovanje po telefonu.

Način objave rezultatov: Poročilo – brošura in po telefonu.

Zagotavljanje meteoroloških podatkov za namene opazovanja in napovedovanja škodljivih organizmov

Meteorološki podatki se pridobivajo iz 20 avtomatskih meteoroloških postaj Adcon telemetry iz 20 lokacij severovzhodne Slovenije.

Preglednica: Poraba ur po posameznih izvajalcih

	Število porabljenih ur	Cena ure €	Skupaj €
Boštjan Matko	174	19,10	3323,40
Miro Mešl	1364	19,10	26.052,40
Skupaj ur	1538		29.375,80
Materialni stroški: literatura, strokovne ekskurzije			3124,20
Skupaj			32.500,00

VII. PROGRAM POSEBNEGA NADZORA IZKORENINJANJA KOSTANJEVE ŠIŠKARICE (*DRYOCOSMUS KURIPHILUS*) NA PODROČJU SEVEROVZHODNE SLOVENIJE ZA LETI 2008/2009

(PP 9445 - Ukrepi za varstvo rastlin -07-13- slovenska udeležba),

(PP 9441 - Ukrepi za varstvo rastlin -07-13-EU)

Nosilec naloge: mag. Jože Miklavc

Ostali sodelavci:

- Miro Mešl

- Boštjan Matko

1. ZAKONSKA PODLAGA

- **Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin** (Uradni list RS št. 23/05 - uradno prečiščeno besedilo in 61/06 Zdr-1), ki v 60. členu določa naloge javne službe zdravstvenega varstva rastlin na področju opazovanja in napovedovanja škodljivih organizmov ter strokovnih nalog na področju zdravstvenega varstva rastlin;

PROGRAM DELA ZA LETO 2009

- sodelovanje pri izvajanju programov posebnih nadzorov škodljivih organizmov, ki so posebej pomembni za EU oziroma Slovenijo
- Odločba o pooblastitvi **Kmetijsko gozdarskega zavoda Maribor za izvajanje določenih nalog javne službe za varstvo rastlin (Ul. RS, št. 38/01)**
- **Program RS za fitosanitarno področje za leto 2007-2009;**
- **Zakon o ratifikaciji Mednarodne konvencije o varstvu rastlin** (Uradni list RS, št. 84/00 - Mednarodne pogodbe).
- **Pravilnik o začasnih nujnih ukrepih za preprečevanje vnosa in širjenja kostanjeve šiškarice *Dryocosmus kuriphilus* Yasumatsu** (Uradni list RS, št. 111/06).

Namen in cilj

Pregledi dreves na prisotnost kostanjeve šiškarice v znanih nasadih in naključni pregledi dreves pravega kostanja v severovzhodni Sloveniji.

Program in metode dela

V aprilu in maju sistematični pregled znanih nasadov in naključni pregledi dreves pravega kostanja na območjih severovzhodne Slovenije, kjer je kostanj pomembna gozdna ali sadna vrsta.

Preglednica: Poraba ur po posameznih izvajalcih

	Število porabljenih ur	Cena ure €	Skupaj €
mag. Jože Miklavc	53	19,10	1012,30
Boštjan Matko	53	19,10	1012,30
Miro Mešl	24	19,10	458,40
Skupaj ur	130		
Materialni stroški			517,00
Skupaj			3000,00

VIII. PROGRAM NAKUPA OPREME ZA PROGNOZO RASTLINSKIH ŠKODLJIVIH ORGANIZMOV V KMETIJSTVU

(PP 4273 - Prognoza rastlinskih škodljivih organizmov v kmetijstvu – oprema)

V letu 2009 bi za potrebe Opazovalno-napovedovalne službe in za nemoteno delovanje opazovalno napovedovalne službe kupili še sledečo opremo:

Opis	Količina	Cena/kos	Cena skupaj z 20% davkom
A733 radijska postaja Adcon	4	1.890,00	9.072,00
Solarni panel 460 mW	4	166	796,8
SEN-R senzor za merjenje relativne vlažnosti zraka in temperature zraka - celotni senzor	4	663	3.182,40
LW senzor za merjenje omočenosti listov	4	194	931,20
RG senzor za merjenje količine padavin (0,2 mm)	4	297	1425,60
SEN R samo tipalo senzorja	2	235	564,00
Transportni stroški	1	25	25,00
WIN Senzor za merjenje hitrosti vetra	3	830	2490,00
Droben mikroskopski material			213,00
Skupaj EUR			18.700,00

(PP 4273 - Prognoza rastlinskih škodljivih organizmov v kmetijstvu – storitev)

PROGRAM DELA ZA LETO 2009

Preglednica: Poraba ur po posameznih izvajalcih

	Število porabljenih ur	Cena ure €	Skupaj €
mag. Jože Miklavc	20	19,10	382,00
Boštjan Matko	41	19,10	783,10
Milan Nemeč	100	10,50	1050,00
Skupaj ur	161		
Materialni stroški			284,90
Skupaj			2500,00

V letu 2009 bomo izvedli sledeča biološka preizkušanja kemičnih sredstev proti naslednjim boleznim, škodljivcem in plevelom:

- proti boleznim na pšenici in ječmenu
- proti jablanovem škrlupu in jablanovi pepelovki
- proti jabolčnemu zavijaču
- proti oidiju in peronospori na vinski trti
- proti sivi grozni plesni ali botritisu na vinski trti
- proti grozdnim sukačem na vinski trti
- proti plevelom v koruzi
- proti rdeči sadni pršici na jablani

PROGRAM DELA ZA LETO 2009

Preglednica: Načrt pridobivanja sredstev po posameznih nalogah v letu 2009 za oddelek varstvo rastlin

POGLAVJE	PRORAČUNSKA POSTAVKA	NALOGE	IZVAJALCI	ŠT. UR	VREDNOST €
ZDRAVSTVENO VARSTVO RASTLIN	4275	TEHNOLOŠKI UKREPI ZA ZMANJŠANJE POJAVA TRSNIH RUMENIC V PODRAVSKI VINORODNI DEŽELI	mag. Jože Miklavc	150 ur	8500,00
			Boštjan Matko	215 ur	
			Miro Mešl	50 ur	
			materialni stroški €	573,50 €	
	4275	IZVAJANJE NADZORA KORUŽNEGA HROŠČA, HRUŠEVEGA OŽIGA, TRSNEGA RAKA	mag. Jože Miklavc	100 ur	10.000,00
			Boštjan Matko	193 ur	
			Miro Mešl	180 ur	
	materialni stroški €	965,70 €			
	4275	SPREMLJANJE IN NAPOVEDOVANJE GOSPODARSKO ŠKODLJIVIH ORGANIZMOV	Miro Mešl	174 ur	32.500,00
				1364 ur	
materialni stroški €	3124,20 €				
KOSTANJEVA ŠIŠKARICA	9445 9441	SPREMLJANJE KOSTANJEVE ŠIŠKARICE (<i>DRYOCOSMUS KURIPHILUS</i>) NA PODROČJU SEVEROVZHODNE SLOVENIJE	mag. Jože Miklavc	53ur	3000,00
			Boštjan Matko	53ur	
			Miro Mešl	24 ur	
			materialni stroški €	517,00 €	
PROGRAM NAKUPA OPREME ZA PROGNOZO RASTLINSKIH ŠKODLJIVIH ORGANIZMOV V KMETIJSTVU	4273 (STORITEV)	UMERJANJE ADCON POSTAJ	mag. Jože Miklavc	20 ur	2.500,00
			Milan Nemec	100 ur	
			Boštjan Matko	41 ur	
			materialni stroški €	284,90 €	
PREIZKUŠANJE FFS					30.000
TEČAJI FFS					5.500,0
SKUPAJ					92.000

3 PROGRAM DELA TRŽNE DEJAVNOSTI

3.1 ENOTA ZA AGRARNO EKONOMIKO IN UREJANJE KMETIJSKEGA PROSTORA

Enota vključuje vodjo enote, specialista za agrarno ekonomiko, specialista za urejanje kmetijskega prostora in dva strokovna sodelavca.

Za določena dela obstajajo že sklenjene pogodbe, prav tako za strokovne projekte, ki se bodo nadaljevale v leto 2009, za določena dela pa pričakujemo sklenitev pogodb in dogovorov med letom.

Področja na katerih se izvajajo naloge so vsebinsko naslednja (prihodkovno in stroškovno so ovrednotena v prilogi):

Področje menedžmenta

Vodja enote je obenem direktor Združenja za integrirano pridelavo zelenjave Slovenije (ZIPZS) in predsednik uprave Pikapolonica GIZ. V letu 2009 se pripravljajo dogovori za pomoč dvema poslovnima subjektoma v smislu svetovanja pri strategiji razvoja in poslovanja. Finančne učinke omenjenega pričakujemo v letu 2009.

Vodenje Raziskovalne enote pri KGZS - Zavod MB

Prihodek enote v letu 2009 predstavlja tudi vodenje Raziskovalne enote.

Strokovno delo za poslovne subjekte

Strokovni sodelavci enote se bodo tudi v letu 2009 vključevali v promocijske in projektne aktivnosti ZIPZS in Pikapolonica GIZ. Omenjeno bo vključevalo oblikovanje materialov, organizacijo raznih sejmskih prireditev, organizacijo tedna promocije, ..., nadalje prijavo na razne mednarodne in nacionalne razpise in izvedbo projektov idr.

Mednarodni projekti

Strokovni sodelavci enote se bodo v letu 2009 vključevali v mednarodne projekte v okviru programa Interreg Slo/Hr, pri katerih zavod nastopa kot nosilec ali partner:

V letu 2009 pričakujemo izvedbo vsaj dveh večjih strokovnih projektov.

Izdelava investicijskih projektov

Vključuje izdelavo investicijskih načrtov kmetijskim uporabnikom (podjetja, zadruga, fizične osebe) v okviru PRP 2007-2013. Delo obsega umestitev idej v pogoje razpisov in izdelavo investicijskih elaboratov.

Projekti promocije in zaščite posebnih izdelkov

V okviru PRP 2007-2013 se bodo sodelavci enote vključevali v izvedbo projektov za zadruga in društva na področju promocije in zaščite pridelkov ter izdelkov posebne kakovosti in na področju marketinga.

V letu 2008 smo pričeli z izvedbo promocijskega projekta za Zvezo zadrug, ki se nadaljuje v leto 2009, pripravlja se pa že nova prijava enakega enoletnega projekta za obdobje 2009-2010.

Računalniško izobraževanje za kmetijske pridelovalce

V letu 2009 bomo nadaljevali z organizacijo izobraževanj za kmetijske pridelovalce na področju osnov računalništva in uporabe računalniške tehnologije v kmetijstvu, ki so testno že bila izvedena v letošnjem letu. Izobraževanja bodo potekala v sodelovanju s Kmetijsko svetovalno službo pri KGZS in zunanjimi izvajalci izobraževanj (računalniške hiše).

Poročilo o vplivih na tla

Pričakujemo, da se bo v večjem obsegu odprlo področje vplivov na tla v povezavi z blatom čistilnih naprav z ozirom na zaostrene predpise, kjer sodelujemo z ZZV Maribor. Enota izvaja ugotavljanje vplivov imisij hranil in škodljivih snovi v tleh ter izdeluje poročila o vplivih na osnovi pooblastila MOPE RS v sodelovanju s pedološkim laboratorijem zavoda in laboratorijem Inštituta za varstvo okolja Maribor. Področja PVO se nanašajo na različne objekte, ki z imisijami vplivajo na tla (gradnja ali sanacija farm, gradnja cest, čistilnih naprav in drugih infrastrukturnih objektov). Sama vsebina PVO-

jev je vezana na pedolgijo tal, ki jo v enoti vzporedno obravnavamo na osnovi vzorčenj in izkopov potrebnih talnih profilov. Izdelava poročil PVO je izključno vezana na izbor na javnih razpisih.

Urejanje kmetijskih zemljišč

za posamezna urejanja kmetijskih zemljišč kot so agromelioracije, manjše odvodnje in plazovi na kmetijskih zemljiščih, se izvajajo terenski ogledi, izdelava programov izvedbe in nadzor izvajanja del. Programi se v večjem delu izdelujejo samo za kmetije, ki jim del sredstev zagotavljajo občine (Maribor, Selnica, Ruše, Lovrenc na Pohorju, Rače-Fram, Hoče-Slivnica). Število projektov s področja melioracij se krči, ker je zaradi ukinitve namenskega vira – odškodnine za spremembo kmetijskih zemljišč, vse manj finančnih virov pri občinah namenjenih za sofinanciranje del. Temu primerno smo tudi ocenili število programov. Ocenjujemo, da se bo v letu 2009 izdelalo programe za 10 kmetij.

Monitoring na VVO

V sodelovanju z Inštitutom za varstvo okolja pri ZZV Maribor izvajamo nalogo monitoringa za zaščito podtalnice z odvzemom vzorcev tal na vsebnost ostankov mineralnega dušika in pesticidov ter izdelavo poročil ter svetovanja pridelovalcem.

Pripravlja se program monitoringa še za druge občine oz. ugotavljanje nitratov za kmetije, ki so vključene v SKOP programe.

Komasacije

V letu 2009 se nadaljuje z izvedbo komasacije Dravsko polje in sicer za sodelovanje pri izdelavi elaborata vrednotenja komasacijskega sklada zemljišč

Cenitev kmetijskih zemljišč

Enota se bo za izvajanje cenitev posluževala zunanjega sodelavca, tako se bodo izvajale cenoitve za podjetja in fizične osebe na osnovi metodologije o cenitvi kmetijskih zemljišč ter uradnih katastrskih podatkov za potrebe prometa s kmetijskimi zemljišči, zamenjave, dedovanja, preživnine itd. Predmet cenitev so tudi ocene škode po neurjih, divjadi in drugih vzrokih. Ocena za leto 2009 je 50 cenilnih zapisnikov.

Sodelovanje pri pripravi občinskih prostorskih aktov

V okviru priprav strategije razvoja in prostorskih redov občin bo za področje kmetijskega prostora potrebno sodelovanje enote, prav tako na področju dopolnitve kategorizacije kmetijskih zemljišč. V tem smislu smo v program dela vključili manjši znesek, ker še nimamo podatkov katere občine bodo z aktivnostmi pričele v letu 2008 in nadaljevale v letu 2009, tako za posameznike kot občine.

Pedološka poročila

V okviru te naloge se izdelujejo posamezna in celovita pedološka poročila. Pedološka poročila se izdelujejo tudi za druge posege na kmetijskih zemljiščih za različne manjše naročnike.

3.2 PROGRAM DELA RAZISKOVALNE ENOTE za leto 2009

V letu 2009 se bodo nadaljevali sledeči raziskovalni projekti:

- *Razvoj novega okoljskega sadjarskega pridelovalnega sistema na osnovi povezovanja načel IP in EKO pridelave sadja*; KGZS Zavod MB – partner;
- *Raba travinja za ohranjanje pestrosti, ekološko kmetovanje in zagotavljanje trajnih in kakovostnih pridelkov krme*; KGZS Zavod MB – partner.

3.3 ENOTA LABORATORIJI

Delo v laboratoriju bo potekalo v skladu s predpisanimi normativi standarda SIST EN ISO/EG 17025 in v skladu z upoštevanjem zakonskih normativov, ter zahtev naročnikov. Za vzdrževanje kakovostnega dela, bomo opravili notranje presoje, se izobraževali pri zunanjih izobraževalnih organizacijah in izvajali notranje izobraževanje.

Dela se bodo izvajala na osnovi sprotih naročil strank, sodelovanja v raznih strokovnih nalogah in pogodb Ministrstva za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano.

V mesecu marcu imamo ocenjevalni obisk, s strani Slovenske akreditacije. Ocenjevanje obsega pregled dokumentacije sistema kakovosti, njegovo izvajanje kot tudi opazovanje izvajanja aktivnosti iz obsega akreditacije. Pri tem ocenjevalnem obisku želimo razširiti obseg akreditacije za postopek : vsebnost skupnega žvepla v vinu, vsebnost prostega žvepla v vinu, mineralne dušile, kadmij. Izvajali bomo medlaboratorijske primerjalne analize s laboratorijem Bipea iz Francije in Wepal iz Nemčije. Dejavnost bomo razširili na kontrolo vsebnosti pesticidov v tleh, rastlinah in plodovih, zato se bomo v naslednjih dveh letih opremili z dodatno opremo in uvedli metode.

Zakonska osnova:

1. Odločba o imenovanju pooblaščenice organizacije za spremljanje dozorevanja grozdja zaradi določanja roka trgatve in ugotavljanja primernosti grozdja za vrhunsko vino (UL. RS 99/2001),
2. Odločba o imenovanju pooblaščenice organizacije za ocenjevanje mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina (UL. RS 19/2002),
3. Zakon o vinu (UL. RS 105/2006 in podzakonski predpisi.

V letu 2009 bomo na osnovi pooblastila MKGP, opravljali ocenjevanje vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina in izdajali odločbe o ocenitvi vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina za promet.

V letu 2009 pričakujemo enako število vzorcev kot prejšnja leta, to je od 2600 - 3000 analiz vina. Prijavili se bomo na javni razpis za izvajanje kontrole kakovosti vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina za potrebe inšpekcijskih služb. Na zahteve naročnikov bomo izdajali spremne dokumente za prevoz pridelkov in proizvodov na ozemlje drugih držav članic evropske unije, oziroma za izvoz v tretje države. Glede na potrebe kontrolnih organizacij, to je za izvajanje ekološke in integrirane pridelave se bomo prijavili na razpis za izvajanje analiz za skupni dušik, mineralni dušik in vsebnost težkih kovin.

Za spremljanje proizvodnega procesa pri pridelavi vina, bomo v enološkem laboratoriju opravljali analize organskih kislin (vinska, jabolčno, citronsko, jantarno, mlečno kislino). Kot podizvajalci sodelujemo pri raznih strokovnih nalogah, zato bomo v laboratoriju z razširjeno dejavnostjo (določevanje težkih kovin na AAS) opravljali tudi kontrolo vsebnosti težkih kovin v vinu. V začetku poletnih mesecev se bomo začeli pripravljati na kontrolo dozorevanja grozdja v času trgatve za letnik 2009. Po planu bomo vzorčili in opravili analize 1400-1500 vzorcev grozdja. V sedmih kletih bomo opravili kontrolo primernosti opreme za avtomatski prevzem grozdja. Na osnovi podatkov se bodo izdajala priporočila za začetek trgatve in priporočila o obogatitvah grozdja oz. mošta za vinorodno deželo Podravje.

V letu 2009 bomo organizirali razna ocenjevanja (medu , medenih pijač, proizvodov iz sadja ..., kisa). V laboratoriju bomo opravljali kemične analize: medic, medenih žganj, medenih likerjev, medenih penin, kisa, alkoholnih pijač z dodatki začimb, zelišč, plodov, ...

Razširili bomo obseg dela na kontrolo mikrobiološke stabilnosti vina in drugih proizvodov.

Za potrebe proizvodnega procesa, za določevanje gnojilnih odmerkov, bomo opravljali kontrolo založenosti tal na vsebnosti fosforja, kalija, Ph, humusa, dušika in mineralnih dušikov, organskega ogljika. Za kontrolne namene bomo zraven skupnega dušika, mineralnih dušikov izvajali še določevanje mikroelementov oz. težkih kovin (kalij, natrij, bor, kalcij, magnezij, mangan, cink, kadmij, baker, nikelj, svinec, aluminij, železo, kobalt, mangan in molibden) v tleh, plodovih in rastlinah. V letu 2009 pričakujemo približno enako število vzorcev kot v letu 2008, to je od 4000-5000 vzorcev.

V pitni vodi ponujamo informativne analize: vsebnost mineralnih dušikov, kalij, natrij, bor, kalcij, magnezij, mangan, cink, kadmij, baker, nikelj, svinec, aluminij, železo, kobalt, mangan in molibden. Sodelovali bomo z ostalimi strokovnimi službami KGZ Maribor, pri pripravi in izvajanju projektov. Vključili se bomo kot podizvajalci v strokovnih nalogah pri drugih podjetjih.

3. 4 DOPOLNILNO IZOBRAŽEVANJE PODEŽELJA

Program dopolnilnega izobraževanja podeželja je sestavljen iz dveh delovnih sklopov:

- **Program dopolnilnega izobraževanja podeželja**
- **Projektne aktivnosti**

Program dopolnilnega izobraževanja podeželja

Namen programa

Namen programa je predvsem podeželski populaciji nuditi dopolnilno izobraževanje na tistih področjih, ki niso redni del izobraževanja in svetovanja svetovalne službe KGZS-Zavod Maribor.

Cilji programa

Cilji programa so:

1. Posredovanje dodatnih znanj in veščin v kmetijstvu, ki temeljijo na potrebah kmečke populacije, ki niso del izobraževalnih vsebin rednega obveznega izobraževanja KGZS-Zavoda Maribor.
2. Izobraževanje, svetovanje in informiranje potrošnikov predvsem tistih, ki živijo v urbanih centrih.
3. Izobraževanje, svetovanje in informiranje otrok v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah,....
4. Sodelovanje z KGZS in ostalimi izobraževalnimi institucijami, ki delujejo na področju izobraževanja podeželja, varovanja okolja, pridelave in uživanja varne hrane in podobno.

Vsebina programa

Vsebine programa so naslednje:

- a) trženje in promocija kmetijskih proizvodov in storitev,
- b) razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetiji,
- c) računalniško opismenjevanje in druga znanja na področju informacijske-komunikacijske tehnologije,
- d) projektni management,
- e) medsebojni odnosi na podeželju,
- f) kmet/kmetica, podjetnik/ca,
- g) družina, delo in oddih,
- h) podeželje izziv za mlade,
- i) poti samozaposlovanja,
- j) gozdne učne poti,
- k) varno delo v gozdu.

Ciljne skupine:

- lastniki kmetijskih in gozdarskih gospodarstev,
- kmečke žene in kmečka mladina,
- ostalemu prebivalstvu na podeželju,
- potrošniki Podravja in širše
- izobraževalnim institucijam v Podravju.

Rezultati programa

Pričakovani rezultati programa so:

- dvig izobraženosti in osveščenosti na podeželju,
- večja konkurenčnost kmetijskih gospodarstev,
- osveščanje širše javnosti,
- ustvarjanje dobrih in kreativnih odnosov znotraj podeželja kot tudi med podeželjem in urbanih centri,
- zmanjšanje tipičnih stereotipov na podeželju,
- mednarodno strokovno sodelovanje - prenos strokovnih znanj in praks zlasti na države, ki bodo vstopile v EU.

Metode dela:

- delavnice, izobraževalni moduli, reševanje delovnih listov, diskusije, SMART metoda, delo s primeri, brainstorming idej, priprava projektov, študijska potovanja, intervjuji, ankete.

Obseg dela

Predviden obseg dela za izvedbo programa dopolnilnega izobraževanja podeželja je:

- 845 delovnih ur oziroma 20% letnega obsega delovnih ur. Finančni delež: 17.400,00 €.

Projektne aktivnosti

Namen

Namen izvajanja projektnih aktivnosti je učinkovito koriščenje sredstev iz evropskih in ostalih skladov za razvoj podeželja, ohranjanja okolja in kulturne dediščine ter koriščenja alternativnih virov energije, ki so na voljo v programskem obdobju 2007- 2013.

Cilji projektnih aktivnosti

- Vsebine projektov bodo skladne z razvojnimi cilji in prioritetai Strategije razvoja Slovenije.

Nadgrajevali se bodo naslednji ukrepi:

- ohranjanja poseljenosti in kulturne krajine ter krepiti razvojno vitalnost ter privlačnost podeželja,
- zagotavljanje doslednega upoštevanja ogroženosti zaradi naravnih in drugih nesreč pri ohranjanju poseljenosti in razvoja pokrajin,
- zmanjševanja negativnih vplivov na okolje in prilagajanje kmetijstva pričakovanim podnebnim spremembam,
- pomoč pri uvajanju koriščenja alternativnih virov energije, ki so dolgoročno okoljsko naravnani.

Vsebina projektnih aktivnosti

Vsebine projektnih aktivnosti vključujejo:

- dnevno spremljanje razpisanih projektnih sredstev preko evropskih in nacionalnih razpisov,
- obveščanje zainteresiranih posameznikov in skupin o vsebinah objavljenih razpisov,
- oblikovanje projektnih idej,
- sodelovanje in oblikovanje dobrih projektnih partnerstev,
- izdelava projektnih prijav znotraj projektne skupine v sodelovanju s strokovnimi službami zavoda in zunanjimi strokovnimi institucijami,
- koordinacija projektne skupine,
- izvajanje posameznih projektnih aktivnosti, kontroliranje (časovno in finančno), pripravljanje vmesnih poročil.
- Strokovna pomoč pri vzpostavitvi LAS na območju Podravja.

Rezultati

Rezultati projektnih aktivnosti:

- uspešni projektni prijavi na najmanj dva razpisa iz finančnih skladov Čezmejnega sodelovanja (Slovenija-Hrvaška, Slovenija-Madžarska, Transnacionalnega sodelovanja, socialnih skladov, projektno sodelovanje znotraj LAS, Razvoja podeželja v BIH in ostalih državah bivše Jugoslavije – IPA Program in podobno),
- kvalitetno in pravočasno izvedene aktivnosti in vmesna poročila za projekt ALP -WATER – SCARCE,
- Dogovarjanje in ustvarjanje dobrih projektnih partnerstev znotraj Slovenije in čezmejna partnerstva.

Metode dela:

- diskusije, inovativne in motivacijske delavnice znotraj projektne skupine, skupinske projektne prijave, priprava vmesnih poročil, dogovarjanje o projektnih partnerstvih, izobraževanje.

Obseg dela

Predviden obseg dela za izvedbo projektnih aktivnosti je:

- 3.379 delovnih ur oziroma 80% letnega obsega delovnih ur. Finančni delež: 69.600,00 €.

Za izvedbo obeh programov (1 in 2) sta načrtovana dva delavca z letnim obsegom delovnih ur 4.224. Načrtovana letna realizacija je: 87.000,00 €.

PROGRAM DELA ZA LETO 2009

Tabela 1: Stroški / prihodki v EUR v letu 2009

Odhodki	EUR	Prihodki	EUR
Strošek dela	66.286,00	Izobraževanje	17.400,00
Materialni stroški	14.821,00	Projektno delo	69.600,00
Investicije / 1x prenosni računalnik	1.750,00		
SKUPAJ	82.857,00		87.000,00